

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

HELİKOPTER EBEVEYN DAVRANIŞLARININ ÇOCUĞUN
SOSYAL VE AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİNİN
İNCELENMESİ

GÜLESER ARICI SARIOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ VOLKAN VAROL

SİNOP - 2024

TEZ KABUL

GÜLESER ARICI SARIOĞLU tarafından hazırlanan “**HELİKOPTER EBEVEYN DAVRANIŞLARININ ÇOCUĞUN SOSYAL VE AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ**” başlıklı bu çalışma, **11.07.2024** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Emrah BİLGİÇ
Sakarya Üniversitesi /Eğitim Fakültesi

İmza

Üye

(Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL
Sinop Üniversitesi / Eğitim Fakültesi

İmza

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Ömür Bilsay KUL
Sinop Üniversitesi / Eğitim Fakültesi

İmza

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Fadime DİRİK

.....

ETİK BEYANI

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Güleser ARICI SARIOĞLU

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HELİKOPTER EBEVEYN DAVRANIŞLARININ ÇOCUĞUN SOSYAL VE AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

GÜLESER ARICI SARIOĞLU

SİNOP ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ VOLKAN VAROL

Evrensel bir terim olan ebeveynliğin dünyanın her yerinde aynı olmasına karşın ebeveynlerin tutum ve davranışlarının farklılığı çocukların gelişimini, sosyal yaşamını ve akademik yaşamını farklı boyutlarda etkilemektedir. Bu araştırmada helikopter ebeveynliğin çocukların sosyal ve akademik başarısına etkisi incelenmiştir. Araştırma ile ebeveynlerin gösterdiği helikopter ebeveyn tutumlarının ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin sosyal ve akademik başarısına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evren ve örneklemini Sinop il merkezi devlet okullarında öğrenim görmekte olan 232 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilere, sosyal başarılarını belirlemek için sosyal beceri ölçeği ve ebeveynlik düzeylerini belirlemek için hissedilen helikopter ebeveyn ölçeği uygulanmıştır. Ebeveynlerine ise ebeveynlik düzeylerini belirlemek için özalgı helikopter tutum ölçeği uygulanmıştır. Çocukların akademik başarılarını ölçmek için ise İYEP sonuçları incelenmiştir. Yapılan araştırmada öğrenci ve öğrenci velilerinden elde edilen veriler incelenerek öncelikle velilerin ebeveynlik tutumları analiz edilmiştir. Öğrencilerden elde edilen hissedilen ebeveynlik tutumları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar öğrenci velilerinden elde edilen özalgı helikopter tutumları ile karşılaştırılmıştır. Araştırmada toplanan verilerin sonuçları aynı zamanda çocuklara uygulanan sosyal beceri testi sonuçları ile tartışılmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilerden, anne ve babalardan elde edilen veriler ile Milli Eğitim onayı ile okullardan alınan İlkokul Yetiştirme Programı (İYEP) sonuçları SPSS programına girilerek gerekli analizler yapılmıştır. Öncelikle verilerin güvenilirlik ve normallik analizi yapılmış sonuçlar verilerin normal olduğunu gösterdiği için parametrik testler yapılarak araştırma soruları ortalamaları, t-testleri ve tek yönlü varyans analizleri cevaplanmıştır. Elde edilen bulgular alan yazından destek alınarak yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre helikopter ebeveyn tutumu sergileyen ebeveynlerin çocuklarının akademik ve sosyal başarılarının, normal tutum veya ilgisiz tutum gösteren ebeveynlerin çocuklarına oranla daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER: Helikopter ebeveynlik; Akademik başarı; Çocuk eğitimi; Sosyal başarı

Temmuz 2024, 76 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF HELICOPTER PARENTAL BEHAVIORS ON THE CHILD'S SOCIAL AND ACADEMIC SUCCESS

GÜLESER ARICI SARIOĞLU

SINOP UNIVERSITY INSTITUTE OF GRADUATE PROGRAMS

DEPARTMENT OF BASIC EDUCATION

SUPERVISOR: ASST. PROF. DR. VOLKAN VAROL

Although parenting, which is a universal term, is the same all over the world, the differences in parents' attitudes and behaviors affect children's development, social life and academic life in different dimensions. In this study, the effect of helicopter parenting on children's social and academic success was examined. The aim of the research was to determine the effect of helicopter parent attitudes shown by parents on the social and academic success of 3rd grade primary school students. The population and sample of the research consists of 232 students studying in public schools in Sinop city center and the parents of these students. As a data collection tool in the study, the social skills scale was applied to the students to determine their social success, and the felt helicopter parent scale was applied to determine their parenting levels. Self-perception helicopter attitude scale was applied to parents to determine their parenting levels. In order to measure the academic success of children, İYEP results were examined. In the research, the data obtained from the students and the students' parents were examined and the parenting attitudes of the parents were first analyzed. The perceived parenting attitudes obtained from the students were determined. The results obtained were compared with the self-perception helicopter attitudes obtained from the students' parents. The results of the data collected in the study were also discussed with the results of the social skills test applied to the children. Within the scope of the research, the data obtained from students, mothers and fathers, and the Primary Education Education Program (İYEP) results obtained from schools with the approval of the National Education were entered into the SPSS program and the necessary analyzes were made. First of all, the reliability and normality analysis of the data was carried out, and since the results showed that the data were normal, parametric tests were performed and the research questions were answered by means, t-tests and one-way analysis of variance. The findings were interpreted with support from the literature. According to the results obtained from the research, it was concluded that the academic and social success of the children of parents with helicopter parenting attitudes was lower than the children of parents with normal attitudes or indifferent attitudes.

KEYWORDS: Helicopter parenting; Academic success; Child education; Social success

July 2024, 76 Page

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam süresince değerli bilgileri ile yanımda olan en yoğun çalıştığı anlarda bile her zaman önerileri için vakit yaratan, tezimin başvurularında, analizinde kısacası her bir bölümünde bana destek olan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL’a öncelikle sabrı, içtenliği ve danışmanlık olarak ayrı, desteği için ayrı ayırdığı tüm değerli zamanları için çok teşekkür ediyorum.

Her sabah klavye sesiyle uyanarak, her gece klavye sesiyle uyuyarak bana destek olan canım çocuklarım Zehra Gülsu ve Çelebi Gazi’ye; varlığıyla daha güçlü olduğum sevgili eşim Oğuz SARIOĞLU’na, bu süreçte göstermiş oldukları destek için çok teşekkür ediyorum. Benlik değerlerimin, öğretmenliğimin ve insani değerlerimin tüm kalıplarını oluşturan canım dedeme, anneme, babama ve abilerime çok teşekkür ediyorum.

Ve bu tezi yazma gerekçem canım öğrencilerime ve ailelerine katkı sunmak olduğu için bende bırakılan tüm izler için teşekkür ediyorum.

Güleser ARICI SARIOĞLU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ KABUL	ii
ETİK BEYANI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problemin Bildirimi	3
1.2. Teorik Çerçeve / Gerekçe	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	6
1.4. Araştırmanın Önemi	6
1.5. Araştırma Soruları.....	7
1.6. Varsayımlar.....	7
1.7. Sınırlılık	8
1.8. Terimlerin Tanımı.....	8
2. ALAN YAZIN TARAMASI	9
2.1. Ebeveynlik Tutumları	9
2.1.1. Demokratik ebeveyn tutumu.....	10
2.1.2. Otoriter ebeveyn tutumu	10
2.1.3. İzin verici-müşamahakar ebeveyn tutumu	10
2.1.4. İzin verici-ihmkar ebeveyn tutumu	11
2.1.5. Helikopter ebeveynlik kavramı.....	11
2.1.5.1. Helikopter ebeveynliğin çocuklar üzerine etkisi ile ilgili çalışmalar	11
2.2. Sosyal Beceri	14
2.3. Akademik Başarı.....	16
2.3.1. İYEP programı	17
3. YÖNTEM	19

3.1. Örneklem	19
3.2. Araştırma Tasarımı	20
3.3. Süreç	20
3.4. Veri Toplama	21
3.5. Veri Toplama Araçları	22
3.5.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)	22
3.5.2. İYEP sonuçları	23
3.5.3. Sosyal beceri ölçeği	23
3.5.4. Helikopter Tutum Ölçeği (HTÖ)	23
3.6. Veri Analizi.....	24
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	26
4.1. Demografik Verileri.....	26
4.2. Verilerin Analizi	27
4.2.1. Helikopter tutum ölçeği	27
4.2.2. Sosyal beceri ölçeği (SBÖ).....	29
4.2.3. Akademik başarılar	29
4.3. Anne ve Babaların Öz Algı Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri.....	30
4.4. Eğitim Durumuna Göre Ebeveynlerin Öz Algı Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri .	32
4.5. Çocukların Ebeveynlerinden Hissettikleri Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri	34
4.6. Helikopter Ebeveynlik Tutumunun Sosyal Beceriye Etkisi	36
4.6.1. Öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerisine etkisi ..	36
4.6.2. Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerilerine etkisi	37
4.7. Helikopter Ebeveynlik Düzeylerinin Akademik Başarıya Etkisi	39
4.7.1. Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar	39
4.7.2. Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar	40
4.7.3. Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar.....	42
4.7.4. Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar	43
4.7.5. Çocuğun cinsiyetine göre helikopter ebeveynlik düzeyleri	44
4.7.5.1. Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri	44
4.7.5.2. Çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri.....	46
4.7.5.3. Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri	47
4.7.5.4. Çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri.....	49

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	51
5.1. Sonuçlar ve Tartışma	51
5.1.1. Anne ve babanın eğitim duruna göre ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine ilişkin sonuçlar ve tartışma.....	51
5.1.2. Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine ilişkin sonuçlar ve tartışma	52
5.1.3. Öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerilerine ilişkin sonuçlar ve tartışma	52
5.1.3.1. Özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların Sosyal beceri becerilerine ilişkin sonuçlar ve tartışma	53
5.1.3.2. Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerilerine ilişkin sonuçlar ve tartışma	53
5.1.4. Öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların akademik başarılarına ilişkin sonuçlar ve tartışma.....	54
5.1.4.1. Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılarla ilişkin sonuçlar ve tartışma	54
5.1.4.2. Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılarla ilişkin sonuçlar ve tartışma	55
5.1.4.3. Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarılarına ilişkin sonuçlar ve tartışma	56
5.1.4.4. Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarılarla ilişkin sonuçlar ve tartışma.....	56
5.1.5. Çocuğun cinsiyetine göre öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine ilişkin sonuçlar ve tartışma	57
5.2. Öneriler	57
5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler.....	58
5.2.2. Ebeveynler İçin Öneriler.....	58
5.2.3. Akademisyenler, Öğretmenler ve Eğitimciler İçin Öneriler.....	58
KAYNAKLAR	60
EKLER	65
EK 1. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) (Çocuk).....	65
EK 2. Sosyal Beceri Ölçeği (Çocuk)	66
EK 3. Kişisel Bilgi Formu (Anne/Baba).....	67

EK 4. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) (Anne/Baba)	68
EK 5. Ölçek Kullanım İzinleri (Sosyal Beceri Ölçeği)	69
EK 6. Ölçek Kullanım İzinleri (Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği)	70
EK 7. Onam Formları	71
EK 8. Araştırma izin Belgesi	74
EK 9. Etik Kurulu Onay Belgesi	75
ÖZGEÇMİŞ	76

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1 Okullara göre öğrenci frekans tablosu	20
Tablo 4.1 Çocuğun yaşadığı yerleşim yerine göre öğrenci frekans tablosu.....	26
Tablo 4.2 Ebeveynlerin eğitim durumuna göre dağılımı	27
Tablo 4.3 Helikopter tutum ölçeği güvenirlik sonuçları	28
Tablo 4.4 Helikopter tutum ölçeği normallik sonuçları	29
Tablo 4.5 Öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri için ilişkili örneklem t-testi.....	30
Tablo 4.6 Alt boyutlar için öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin betimsel istatistikleri	31
Tablo 4.7 Anne ve babalar arasında her alt boyut için ilişkili örneklem t-testi sonuçları	31
Tablo 4.8 Öz algı helikopter ebeveynlik durumlarının frekans ve yüzdelik dağılımı....	32
Tablo 4.9 Ebeveynlerin eğitim durumlarına göre öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin betimsel istatistikleri.....	32
Tablo 4.10 Eğitim seviyesine göre helikopter ebeveynlik düzeyleri tek yönlü ANOVA sonuçları	33
Tablo 4.11 Çocukların hissettikleri ve ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri için ilişkili örneklem t-testi.....	34
Tablo 4.12 Alt boyutlara göre çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik betimsel istatistikleri	35
Tablo 4.13 Ebeveynlerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin her alt boyut için ilişkili örneklem t-testi sonuçları	35
Tablo 4.14 Ebeveynlerin özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların sosyal beceri düzeylerinin betimsel istatistikleri	36
Tablo 4.15 Özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre sosyal beceri düzeylerinin tek yönlü ANOVA sonuçları	37
Tablo 4.16 Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre sosyal beceri düzeylerinin betimsel İstatistikleri	37
Tablo 4.17 Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre sosyal beceri düzeylerinin tek yönlü ANOVA sonuçları	38

Tablo 4.18 Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarıların betimsel istatistikleri.....	39
Tablo 4.19 Annelerin öz algı helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları.....	40
Tablo 4.20 Annelerin öz algı helikopterlik düzeylerine göre Mann-Whitney U test sonuçları	40
Tablo 4.21 Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre Akademik başarıların betimsel İstatistikleri.....	41
Tablo 4.22 Annelerden hissedilen helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları.....	41
Tablo 4.23 Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarıların betimsel istatistikleri.....	42
Tablo 4.24 Babaların öz algı helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları.....	42
Tablo 4.25 Babaların öz algı helikopterlik düzeylerine göre Mann-Whitney U test sonuçları	43
Tablo 4.26 Babalardan hissedilen ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarı betimsel istatistikleri.....	43
Tablo 4.27 Babalardan hissedilen helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları.....	44
Tablo 4.28 Çocukların cinsiyetine göre annelerin helikopter ebeveynlik düzeyleri betimsel istatistikleri.....	45
Tablo 4.29 Annelerin helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi.....	46
Tablo 4.30 Çocukların cinsiyetine göre annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeyleri betimsel istatistikleri.....	46
Tablo 4.31 Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi	47
Tablo 4.32 Çocukların cinsiyetine göre babaların helikopter ebeveynlik düzeyleri betimsel istatistikleri.....	48
Tablo 4.33 Babaların helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi.....	48

Tablo 4.34 Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre betimsel istatistikleri	49
Tablo 4.35 Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi	50

1. GİRİŞ

Eğitimin bireyler ve toplum için olan rolü, eğitim politikacıları ve toplum bilimciler tarafından tartışılan ve öneminin vurgulandığı bir konudur. Ayrıca, eğitimin rolü eğitim araştırmacıları tarafından genç bireylere ait oldukları toplumun değerlerini kazandırmak ve akademik alanda başarılı olmalarını sağlamak olarak tanımlanmaktadır (Varol, 2017; Şişman, 2007). Eğitimin bu önemi ve rolü, 1973 yılında hazırlanan Milli Eğitim Temel Kanunu'nun ikinci maddesi ile üçüncü maddesinde genel ve özel amaçları olarak açıkça belirtilmiştir. İlgili kanunda, Milli Eğitim'in temel amacı, bireyleri sosyal sorumluluklarının farkında, beden, ahlak, ruh ve duygu olarak dengeli ve ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek akademik açıdan başarılı bireyler yetiştirmektir (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 1973).

Eğitim alanında yapılan araştırmaların bulguları, öğrencilerin Milli Eğitim Temel amaçları doğrultusunda çocukların sosyal ve akademik başarıları müfredat, sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenci sayısı, ebeveynlerinin eğitime dahil olması ve öğrencinin sosyo-ekonomik durumu gibi etkenlerden etkilendiğini işaret etmektedir (Darling-Hammond ve Bransford, 2005; Sanders ve Horn, 1998; Stronge ve Tucker, 2000). Ailenin çocuğun sosyal ve akademik başarısındaki rolünün önemi, çocuğun ilk eğitimcisinin anne ve baba olduğunu vurgulayan Atakan (2010) tarafından ortaya konulmuştur. Atakan'a (2010) göre aile, çocuğun dünyaya geldiği zamandan başlayarak duygularına, davranışlarına yön veren ve öğrenmesine destek olan en önemli kurumdur. Alan yazında belirtildiği üzere, bireylerin Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen amaçlarda ifade edildiği gibi yetiştirilmesinde anne ve babaların tutum ve davranışları oldukça önemlidir.

Başarılı kişi, Türk Dil Kurumu'na göre 'belli başlı konularda rüştünü ispat eden kişi' anlamına gelir. Diğer taraftan akademik kelimesi ise yine Türk Dil Kurumu'na göre 'bilimsel niteliği olan' demektir. Tanımlardan yola çıkarak akademik başarı, bilimsel nitelikli konularda kendini ispat eden kişiyi ifade eder. Sosyal başarı ise toplumda bekleneni karşılayan, istediklerini gerçekleştirebilen kişilerin yaptıklarını içerir. Wolman'a (1973), göre başarı “istenilen bir hedefe ulaşmak için yapılan bir ilerlemedir”. Akademik başarı genellikle, bireyin sezgisel özellikleri, zihinsel becerisi, eğitimcinin niteliği, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, öğrenim merkezinin

uygunluğu gibi faktörlerden etkilenir (Bloom, 1979; Can, 1992; Jersild, 1983). Ebeveynlerin davranışları incelendiğinde, çocuklarının kendine güvenen, çevresiyle iletişimi güçlü, yetenekli, toplumla etkileşim halinde olan bir birey olabilmesi için çocuklarının ebeveynleri tarafından desteklenmesi gerektiği savunulmuştur (Aydoğdu ve Dilekmen, 2016). Bu nedenle, ebeveynlerin yaşam biçimlerinin, çocuklarının kendilerini ifade etmelerinde ve başarıma duygularında belirleyici bir faktör olduğu belirtilmiştir.

Bireylerin gelişimi içinde yaşadığı toplum ile ve yakın çevre doğru orantılı olarak gelişir. Ebeveynleri, çocuklarının hangi durumlarda neye ihtiyacı olduğunu fark ederler ise buna en uygun davranışlarda bulunurlar. Ebeveynleri tarafından fark edilen başarılarında takdir edilen bazı zamanlarda ise öneriler sunulan çocuklarda, normal ve sağlıklı bir benlik oluşmaktadır. Çocukların ilk zamanlarında yeni yeni kavramlar öğrendiği ve uyguladığı zamanlarda, ebeveynlerinin nerede ne zaman ve ne şekilde davranması gerektiği önemlidir (Dahlberg, Moss ve Pence, 1999). Yapılan bir araştırmada değişik yaş gruplarındaki çocuklara, gençlere (12-18 yaş), yetişkinlere (18-23 yaş) ve ileri yaş grubuna (40-60 yaş) duygusal ifadeler üzerine öyküler anlatılmış ve anlatılan bu öykülerden sonra bu duygusal ifadeleri kimlerle paylaştıklarına dair bir davranış izleme takibi yapılmıştır. Yapılan bu incelemeden sonra küçük yaş (6-8 yaş) grubundaki çocukların bu durumu sadece ebeveynleri ile paylaştıkları belirlenmiştir. Yaş grubu yükseldikçe paylaşılma durumu akran grubuna, yakın arkadaşlara ve akrabalara kadar değişmektedir (Rime ve Zech, 2001; akt: Kuzucu, 2006). Bu nedenle ebeveynler, çocuklarının kendileriyle paylaşımına en açık olduğu ve en güçlü iletişimin kurulduğu zamanın çocuklarının ilköğretim yaşı olduğunu unutmamalıdır. Çocukların yaşı büyüdükçe paylaşımda bulundukları kişiler ebeveynleri olmaktan çıkarak akran grubuna geçmektedir.

Çocukların hepsi doğuştan gelen bir kapasite ile doğmaktadır. Ebeveynleri ise bu kapasitelerini geliştirmek için çaba göstermelidir. Bu çabayı ise çocuklarını büyütürken onların kapasitelerini geliştirecek uyaranların olacağı bir yaşam alanı sunmakla sağlayabilirler (Güven ve Azkeskin, 2010).

“... Sosyo ekonomik statülerinden bağımsız olarak izlediği tüm ebeveynlerin çocukları için olumlu ve benzer hedefleri vardır. Farkı yaratan şey, ebeveynlerin hedefe ulaşmak için ‘vizyonlarını nasıl gerçekleştirdikleridir.” (Suskind, 2020, s.209)

21.yüzyıl eğitim hedeflerinde problem çözme becerisine sahip, yeni fikirler üreten, sorgulayan bireyler yetiştirmek istenmektedir. Ortaya çıkan ihtiyaçtan dolayı, fen ve matematik dallarında daha fazla sorgulama ve araştırma, inceleme yapılmıştır (Çiltaş, Güler ve Sözbilir, 2012). Bu alanlarda yetenekli öğrenciler yetiştirmek için eğitim faaliyetleri önemli görülmüştür. Bu nedenle ebeveynlerin çocukları ile olan iletişimleri çok önemlidir (Çiftci ve Bal, 2015; Dam, 2008; Engin, Bayoğlu; 2009; Keçeli-Kaysılı, 2008; Kutluca ve Aydın, 2010).

Çocukları için ebeveynleri çok değerlidir ve önemlidir. Çocukların ebeveynleri ile geçirdikleri zamanlar ve yaptıkları etkinlikler, ebeveynlerinden aldıkları beceriler sonraki zamanlarda okul hayatlarının devamında da kendini gösterecektir (Tavil ve Karasu, 2013).

Baltaş, tarafından kaleme alınan ve 2020 de yayınlanan ‘Ana Baba El Kitabı’nda, ‘sofranızda en çok hangi değerler konuşuluyorsa çocuğunuz o değerlere öncelik verecektir,’ diyerek ailelerin çocuklarının üzerinde geliştirmek istedikleri sosyal hayat becerisine katkısını belirtmiştir. Çocuklar ebeveynlerinden ayrılarak ve birey olarak hayatlarına devam ederken ebeveynlerinin sofralarından aldıkları değerleri, kendi karakterleri ile birleştirecek ve sosyal çevrelerinde kendilerini bu değerler ile ifade edeceklerdir.

1.1. Problemin Bildirimi

Ebeveynler, çocuklarını zor durumda bırakacak tutum ve davranışlardan uzak durmak ister, onları üzecek davranışlardan kaçınırlar ama ebeveynlerin bu dilekleri her zaman istedikleri sonucu vermez. Ebeveynlerin bu tutumları çocukları ile aralarında istenmedik durumlar olmasına neden olabilir. Ebeveynlerin çoğunluğu farkında olmadan kendilerini çocukları ile bir düşünce çatışmasının içinde bulabilir ancak bu çatışmaların çocuğunu olumsuz olarak etkileyebileceğinin farkına varamazlar (Ginott, 2009).

Dr. Michael Carr-Gregg (akt. Meb ve Musello 2018), kar küreyici ebeveyn terimini, şimdiki çocuklarının ebeveynlerinde fark edilen, helikopter ebeveynliğin de üstünde bir kavram olarak belirtir. Çocukların karşılaştığı güç durumları bir kar küreyicisi gibi temizleyen bazı zamanlarda ise zorlukları çocuklarına hiç göstermeden temizleyen ebeveynler olduğunu belirtmektedir.

Cline ve Fay 1990 yılında ilk defa ‘Helikopter Ebeveyn’ terimi ile o çağlarda yaşayan çocuklarının yerine işe girme ve derse girme gibi durumlar yaşayan ebeveynleri tanımlamak için bu ifadeyi kullanmıştır (Odenweller, Booth-Butterfield vd., 2014). Bu bağlamda, ebeveynlerin güçlü bağ kurmak adına çocuklarına olan aşırı ve kontrolsüz bağları, çocukların birey olabilme yolundaki önemli engelleridir. Çocuklarına zarar gelmemesi, onları daha güvende tutabileceklerini düşünmeleri maalesef ailelerin çocuklarını yanlarından ayırmak istemedikleri bir eşyaya dönüştürmelerine neden olmaktadır. Bu şekilde kurulan kontrolsüz bağ, çocukların okul hayatına başladıklarında kendilerini çaresiz hissetmesini sağlıyor. Okul duvarları içine bırakılmış bu çaresiz çocuklar, komut bekleyen robotlar gibi uyarı bekliyorlar. Ebeveynlerinden komut almadan hareket edemeyen çocuklar özgüvensiz ve amaçsızca davranışlarda bulunuyorlar.

Erken çocukluk dönemi olarak ifade edilen dönem, çocukların bebeklikten sonra ergenliğe kadar geçirdiği süredir. Bu dönemde çocuklar olumlu veya olumsuz tüm uyaranlara açık olduğu, yönlendirmelere çok fazla ihtiyaç duyduğu en önemli dönemdir. Böylesine önemli bir süreçte çocuklar ebeveynlerinin vereceği tüm yönergelere açıktırlar. Çocuklarının sağlıklı bir şekilde büyümeleri, iyi bir eğitim alabilmeleri için yaşam alanlarında ve yakınlarında olan ebeveynlerinin, öğretmenlerinin onlara etkili bilgi alışverişi için olumlu uyaranlar sunmalıdır. Çocuklar erken çocukluk dönemini genellikle ebeveynleri ile geçirdikleri için ebeveynlerin onlara sunacağı ilgi, sevgi, olumlu tutum ve davranışlar çocuklar en çok ebeveynlerinden etkilendikleri için yaşamlarında çok önemli rol oynamaktadır (Erdiller, 2010).

Daniel Goleman (1995), duygusal zekanın çocukların akademik başarılarını etkilediğini belirtmektedir. Goleman (1995), özgüvenleri güçlü çocukların yaşamlarında daha başarılı olduğunu ve güçlü bir özgüven duygusu ise ancak duygusal doyumu yaşamış çocuklarda oluşabileceğini belirtmektedir.

1.2. Teorik Çerçeve / Gerekçe

Tarihte çocukların bilişsel gelişimi ile ilgili farklı yaklaşımlar ileri sürülerek bu gelişim sürecindeki etmenler ve etkenler (aile, toplum v.b.) incelenmiştir. Piaget çocukların bilişsel gelişimini bireyin bu süreçte edindiği kazanımları ve bu kazanımların ona ifade

ettiği çevresel yetiler olarak karşımıza çıkarmaktadır (Piaget, 1980; Bideli, 1988; Glassman, 2004).

Piaget zamanına kadar çocuk gelişimi ile ilgili yazılan yazılarda, çocukların her zaman yetişkinlerin küçültülmüş bir yansıması olarak tanımlamışlardır. Piaget ise onların tam tersine çocukların yetişkinlerden farklı bir kişilik geliştirdiklerini ve kendi duygu ve düşünceleri ile ebeveynlerinden ayrı bir birey olduklarını ifade etmiştir (Piaget, 1939, s.1). Bu nedenle çocuklar fiziksel olarak ebeveynleri ile benzerlik gösterebilirler de aynı durum kişilikleri ve düşünce sistemleri için geçerli değildir. Bu durum da çocuklarımızı yetiştirirken onların ayrı birer birey olduğunu unutmamak gerekir.

Vygotsky'nin kuramı ise Piaget'in çocuk gelişimi ile ilgili kuramından farklı yaklaşımlarda bulunmaktadır (Kaya vd., 2010). Bu yaklaşımlara göre; Piaget çocukların gelişiminde kalıtımı öne çıkarırken Vygotsky ise aile, öğretmen gibi sosyal çevrenin etkisinin güçlü olduğunu vurgulamıştır. Özellikle Vygotsky 'Yapı İskelesi' modeli ile sosyal çevrenin önemini belirtmiştir. Birey yalnız başına bırakıldığında kendisini daha az geliştirebileceği ancak kişinin öğrenme aşamasında bir akran veya yetişkin desteği ile daha başarılı olacağı, öğrenme gerçekleştiğinde bu desteğin geri çekilebileceğini ifade etmiştir. Gerçek bir binanın yapım aşamasında nasıl bir iskeleye ihtiyaç duyuluyor ise ve bina tamamlandığında iskele desteği kaldırılıyor ise çocuk gelişiminde de 'Yapı İskele' modeli aynı işlevi görmektedir (Yıldırım, 2016). O halde Vygotsky'nin ifadesi ile ebeveynler veya eğitimciler, çocukların öğrenme ve kişilik oluşturma da belli bir zamana kadar yanlarında olmalı yönlendirmeli fakat öğrenme gerçekleştiğinde, hayatını devam ettirmede yeterli düzeye geldiğinde desteklerini çekebilmeliler. Eğer iskele hala kaldırılmazsa ebeveynlerine bağımlı bireyler olarak ve onların gölgesinde hayatlarını devam ettirmek zorunda kalacaklardır.

Piaget'in bilişsel öğrenmesi ve Vygotsky'nin çevresel öğrenmesi, birey üzerinde ne kadar etkili ise de güvenli bağlanma kuramının önemi bilinmeden çocukların yetişkinliğe uyum sağlaması güçtür. Ebeveynlerinin kontrolü altında yaşamaktan ve ebeveynlerinden ayrı kararlar almaktan kaçınırlar veya ebeveynleri onlar adına bu kararları alırlar. Bağlanma kuramına göre çocuğun gelişimi için ebeveynlik, çocuğun annesiyle kurduğu veya kuracağı güvenli bağın bireyin ileriki yaşamında, sosyal çevresinde kuracağı ilişkileri düzenlemesi ve sosyal hayata sağlıklı bir şekilde uyum sağlaması açısından önemlidir (Bowlby, 1969).

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma anne ve babaların helikopter ebeveynlik düzeylerini ortaya çıkarmak ve helikopter ebeveyn davranışlarının ilköğretim 3. sınıf çocuklarının sosyal ve akademik başarılarına etkisini ortaya koymaktır. Bunun yanında araştırma anne ve babanın öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ile çocuklarının hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerini karşılaştırmayı amaçlamıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Çocuklarını çok seven ve çocuklarının tüm gereksinimlerini yerine getirdiğini düşünen ebeveynler bile çocuklarını farkında olmadan ihmal edebilir. Çocuğunu sağlıklı bir birey olarak büyütmek için onu sevmek yeterli değildir. Ebeveynleri ile uyum içinde büyüeyebilen çocuklar duygusal anlamda tamamlanmış olurlar. Çocuğunu tanımak ve onun yapabilecekleri ve yapamayacaklarını ayırt edemeyen ebeveynler çocuğunu yetiştirme konusunda bir problem doğabileceğinin farkına varmalıdır (Web ve Musello, 2014).

Ebeveynlerin çocukları ile kurduğu olumlu iletişim becerisi, çocuklarının ileriki yaşamının temellerini oluşturacaktır. Bu nedenle özellikle erken çocukluk döneminde ebeveynlerin çocuklarını çok iyi tanınması ve hangi konuda hangi desteğe ihtiyacı olduğunu çok iyi bilmelidir. Çocuklarını duygusal olarak, fiziksel olarak, sosyal olarak desteklemek ve bu alanda geliştirmek isteyen ebeveynler öncelikle çocuklarının desteğe ihtiyacı olduğu alanları belirlemeli ve o yönde rehberlik etmelidir. Ebeveynleri tarafından desteklenen çocukların birey olarak sürdürecekleri yaşamlarında ailelerinden aldıkları değerler sosyal yaşamlarında ve akademik yaşamlarında çok önemli bir yere sahiptir (Baltaş,2020).

Alan taramaları göstermiştir ki ülkemizde yeni yeni ele alınmaya başlayan helikopter ebeveyn tutumlarının çocukların geleceklerini şekillendirmede önemli etkileri vardır (Yılmaz 2018). Ebeveynler iyi niyetli yaklaşımlarla çocuklarının üzerinde mükemmeliyetçi tavır sergileseler de bu yaklaşımlarının olumsuz sonuçları olduğu bilinmektedir (Kantrowitz ve Tire, 2006).

“... Yapılan bu çalışma Türkiye’deki bu konuda yapılan çalışmalarda ebeveyn-çocuk ilişkisine dayalı akademik başarının sağlanması açısından çalışılması gereken konulardaki eksiklikleri gözler önüne sermektedir. Bu anlamda yapılan ebeveyn-çocuk ilişkisine dayalı araştırmaların tematik

içerik analizi çalışmasının bu konuda araştırma yapacak yeni araştırmacılara bir yol gösterici olacağı ve biraz da olsa mevcut eksiklikleri gidermeye yol gösterici ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir” (Tayan, Gedik, Morkoyunlu vd, 2019, s.19).

Alan yazında bu alanda yapılan çalışmaların yetersiz olduğu belirlenmiş ve ebeveyn tutumlarının çocuğun akademik ve sosyal başarısı arasındaki ilişkiye olan etkisini daha derinlemesine araştırılması gereği doğmaktadır.

1.5. Araştırma Soruları

Bu çalışma ile ebeveynlerin, çocuklarına karşı göstermiş oldukları ‘Helikopter Ebeveyn’ tutumlarına sahip olup olmadıklarına eğer bu tutumları sergiliyorlarsa ne düzeyde sergilediklerine cevap aranmaktadır.

Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçların sorularına cevaplar aranmaktadır.

Anne ve babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ne kadardır?

1. Anne ve babanın eğitim duruna göre ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ne kadardır?
2. Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri ne kadardır?
3. Öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerileri etkisi nedir?
4. Öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların akademik başarılarına etkisi nedir?
5. Çocuğun cinsiyetine göre öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeyleri ne kadardır?

1.6. Varsayımlar

Yapılan araştırmada Sinop Merkez ilçede bulunan devlet okullarında okumakta olan, 3. sınıf öğrencileri ve ebeveynleri doldurmuş oldukları uygulamanın ölçme araçlarını tüm içtenlikleri ile yanıtladıkları varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılık

Yapılan araştırmada Sinop Merkez ilçede bulunan devlet okullarında okumakta olan, 3. sınıf öğrencileri ve ebeveynlerinin doldurmuş oldukları uygulamanın ölçme araçlarına verdikleri yanıtların doğruluğuyla sınırlıdır.

1.8. Terimlerin Tanımı

Sosyal Başarı: ‘sosyal’ kelimesi Fransızca ‘social’ kelimesi ile aynıdır. Toplumsal veya sosyal çevreye uyumlu demektir. Sosyal başarı ise kişinin toplumsal açıdan istediği hedeflere ulaşmasıdır (Türk Dil Kurumu).

Akademik Başarı: Bir öğrencinin, öğretmenin veya kurumun kısa veya uzun vadeli eğitim hedeflerine ulaşma derecesidir (TDK).

Helikopter Ebeveynlik: Ebeveynlerin, çocuklarını takıntılı bir şekilde kontrol etme, çocuklarının yerine tüm görev ve sorumluluklarını yapma, çocukları adına karar verme tutumları olarak tanımlanmıştır (Kwon, Yoo ve Bingham, 2016; Yılmaz 2019).

2. ALAN YAZIN TARAMASI

Araştırmanın bu bölümünde araştırma konusunu tanımlayan terimlerin ve kavramların açıklanmasına yer verilmiştir. Alan yazında bu konuda daha önce yapılan çalışmalardan da bu bölümde bahsedilmiştir.

2.1. Ebeveynlik Tutumları

Ebeveynliği tanımlamak ve kategorilere ayırmak güç olsa da ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdikleri tutum ve davranışlar olarak ifade edilmektedir. Her bireyin olaylar ve olgular karşısında farklı tepki gösterdiği varsayılsa da konu ebeveynlik gibi evrensel bir konu olduğunda ve her anne ve babanın çocuğu için dünyanın neresinde olursa olsun iyi ve güzel olanı istediği bilinmektedir. Fakat istediklerini elde etme konusunda ebeveynlerin verdikleri çaba farklılık göstermektedir. Webb ve Musello (2023) ebeveynliği *Boşluk Hissi* kitabında, on iki türe ayırmıştır. Bunlar;

1. Tür: Narsist ebeveyn,
2. Tür: Otoriter ebeveyn,
3. Tür: İzin Verici Ebeveyn,
4. Tür: Yash Ebeveyn,
5. Tür: Bağımlı Ebeveyn,
6. Tür: Depresif Ebeveyn,
7. Tür: İşkolik Ebeveyn,
8. Tür: Ailede Özel İhtiyaçları Olan Ebeveyn,
9. Tür: Başarı ve Mükemmeliyetçi Ebeveyn,
10. Tür: Sosyopat Ebeveyn,
11. Tür: Çocuk Olarak Ebeveyn,
12. Tür: İyi Niyetli Ancak Kendini İhmal Eden Ebeveyn

Ebeveynlerin tutum ve davranışları, literatürde genellikle dört ana grupta incelenmektedir: demokratik, otoriter, izin verici-müşamahakar ve izin verici-ihmal

(Web ve Musello, 2018). Bu kategoriler, ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerinde sergiledikleri tutumları ve davranışları tanımlamaktadır.

Zamanla değişen ebeveyn tutumları ve yaklaşımları, ebeveynlik kavramlarına yeni boyutlar katmıştır. Bu bağlamda, Haim Ginott, 1969 yılında "helikopter ebeveynlik" kavramını literatüre kazandırmıştır (Padilla-Walker & Nelson, 2012). Helikopter ebeveynlik, ebeveynlerin çocuklarının yaşamlarına aşırı derecede müdahale etme ve kontrol etme eğilimini ifade eder. Bu kavram, çocukların bağımsızlık ve özgüven gelişimi üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği için psikolojik ve sosyolojik açıdan önemli bir inceleme alanı olarak kabul edilmektedir.

2.1.1. Demokratik ebeveyn tutumu

Ebeveynler arasında bu tutumu sergileyenler çocuklarının düşüncelerini önemser, onlara saygı duyarlar. Demokratik ebeveynler, çocuklarının karşılaştıkları bir problem karşısında çocuklarının fikrini sorar, birlikte tartışır ama son kararı çocuklarının vermesini isterler. Bunun yanı sıra çocuklarına karşı hoşgörölü ve anlayışlı davranır, sevgilerini gösterirler (Gürsoy, 2006).

2.1.2. Otoriter ebeveyn tutumu

Bu tutuma sahip otoriter ebeveynler, çocuklarının düşüncelerini kabul etmez, çocuklarının gösterdiği davranışlarının hatalı olacağını ifade edecek şekilde davranır ve sadece kendilerinin koyduğu kuralların geçerli olduğuna çocuklarını inandırır. Çocuklarının düşüncelerini önemsemezler (Webb ve Musello, 2023 akt; Arıkan). Otoriter ebeveynler çocuklarının hissettikleri duyguları önemsemezler sadece konulan kurallara koşulsuz, sorgusuz uyulması gerektiğine inanırlar.

2.1.3. İzin verici-müsamahakar ebeveyn tutumu

Bu tutuma sahip olan ebeveynler, çocuklarının isteklerine, ihtiyaçlarına, duygularına karşı ılımlı tavır sergilerler fakat çocuklarının eylemlerinin takip ve kontrolleri söz konusu olduğunda çekimser davranırlar. İzin verici- müsamahakar ebeveynler, çocuklarına karşı sevecen bir ebeveynlik sergiler, çocuklarının yapmak istedikleri işlerde onlara engel olmazlar ancak rehberlik de etmezler. Otoriter ebeveynliğin tam tersi olarak kabul edilir. Çocukları tarafından çok sevildiklerini düşünürler çünkü

çocuklarının yapmak istedikleri ile fazla çatışmazlar (Webb ve Musello, 2023 akt; Arıkan).

2.1.4. İzin verici-ihmkar ebeveyn tutumu

Bu tutuma sahip ebeveynler, çocuklarının yapmak istedikleri konusunda serbest bırakırlar, takip etmezler ve çocuklarının kendilerinden uzak durmalarında bir sakınca görmezler. İzin verici- ihmkar ebeveynlerin tutumları tehlikeli olabilecek boyuttadır. Çünkü çocukları yapmış oldukları davranışlarla ilgili ebeveynlerinden bir geri bildirim alamadıkları için doğru ve yanlış, sınırlarını belirlemekte güçlük çekerler. Bu tutuma sahip ebeveynlerin çocukları kişilik gelişimini tamamlamakta zorlanırlar. Kötü alışkanlıklar edinme, bağımlılık ve suç işleme ilişkileri daha fazladır (Webb ve Musello, 2023 akt; Arıkan).

2.1.5. Helikopter ebeveynlik kavramı

Ebeveynlerin her zaman çocuklarının motivasyonlarını kontrol etmesi, yaptıkları her şeye aşırı müdahil olmaları, kararları çocuklarından önce vermeleri gibi tutumlar helikopter ebeveynlik olarak kendini göstermektedir (Kwon, Yoo ve Bingham, 2016; Yılmaz 2019). Lee ve Kang'a (2018) göre, 1990 yılında Cline ve Fay, helikopter ebeveynlik kavramını, çocuklarının yaşamlarının her aşamasında kompulsif davranışlar sergileyecek kadar aşırı planlamacı, ilgili, koruyucu ve mükemmeliyetçi ebeveynler olarak tanımlamışlardır. Çocuklara yönelik aşırı kaygılı ve baskın tutumlar öncelikle genç nesil ebeveynlerde, tek veya birkaç çocuklu ailelerde ve sosyoekonomik düzeyi yüksek bireylerde görülmektedir (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014).

Helikopter tutum gösteren ebeveynler çocukları için iyi niyet taşıyıcılar da yapılan bilimsel araştırmalar sonuçlarının öğrenciler için olumsuz olduğu ifade edilmektedir (Kantrowitz ve Tire, 2006). Helikopter ebeveynlerin davranışlarından çocuklarının notlarının da olumsuz etkilendiği bilinmektedir (Shoup v.d., 2009). Bu tür ebeveynler içsel motivasyon yerine dış kontrol sağlayan bireyler olarak tanımlanmıştır (Besser ve Priel, 2011).

2.1.5.1. Helikopter ebeveynliğin çocuklar üzerine etkisi ile ilgili çalışmalar

Çocuğun gelişimi çevre ile etkileşimiyle şekil alır. Ebeveynler çocuklarının ihtiyaç duyduğu desteği sağlarsa çocuklar daha sağlıklı gelişim gösterirler. Bu destek anne ve

babaların çocukların başarılarının takdir edilmesi ve hatalarının fark ettirilmesi olarak ifade edilebilir. Erken çocukluk döneminde önemli olan bu desteklerin ne zaman ve ne kadar verileceğinin önemi alan yazında belirtilmiştir (Dahlberg, Moss ve Pence, 1999).

Sosyal buradalık duygusuna sahip insanlar yaşam boyu bir öğrenme süreci içindedirler. Bu dönemin etkililiği bireyi etkileyen faktörlere bağlı olsa da çevresiyle sürekli etkileşim içinde olan bireyler en çok ailesinden etkilenir (Derman ve Başal, 2013). Ayrıca okulda ve evde gösterilen tamamlayıcı davranışlar bireyin eğitime ve sosyalleşmesine önemli faydalar sağlamaktadır (Tösten, Han ve Anık, 2017). Anne-baba tutumları bireysel becerilerin ortaya çıkmasında önemli bir etkiye sahiptir. Başka bir deyişle bireylerin ailelerinden aldıkları tutumlar, onların benlik algısını ve kişiliğini doğrudan etkilemektedir (Özkan ve Tösten, 2011). Baltaş (2020), Ebeveyn El Kitabı'nda ebeveynlerin çocukların sosyal yaşam becerilerine katkısını *"Yemek sofranızda en çok hangi değerler konuşuluyorsa, çocuklarınız da o değerleri ön planda tutacaktır."* şeklinde özetlemektedir.

Anne ve babanın, çocuğuna fiziksel, duygusal ve sosyal olarak sağladığı ortam ile çocuk yetiştirme konusundaki tutum ve davranışları ebeveynlik olarak tanımlamıştır (T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2017). Bir insanın anavatanı çocukluğudur derken Epictetus, bireyin doğumdan yetişkinliğe kadar aileden aldığı tutum ve davranışlar, bireyin kimlik oluşumundaki öneme dikkat çekmektedir. Çocukların sosyal gelişimlerini ve eğitim hayatlarını etkileyen tutumlar, ebeveynlerinin onlara göstermiş olduğu tutum ve davranışlardan gelmektedir (Özel ve Zelyurt, 2016).

Ebeveynler çocuklarının hayatta her anlamda başarılı olmalarına yardımcı olmak istemektedirler. Hatta kendi çocukluk ve gençlik yıllarının olumsuzluklarını çocuklarından uzak tutmak için gereğinden fazla çaba sarf ederler. Bir anlamda kendi yaşamlarını bırakıp tamamen çocuklarının yaşamlarının başrolleri olmaya kalkarlar. Hatta kendi yaşayamadıkları duyguları, elde edemedikleri başarıları çocukları yerine kendileri elde edecekmiş gibi bir çabanın içine düşerler. Bunun sonucunda ebeveynliğini yaşayamamış anne babalar ve çocukluk gemilerini sürdürememiş bireyler yetişmiş olur. Bireylerin elbette rehberliğe ve desteğe ihtiyaçları vardır ancak ebeveynlerin çocuklarının da kendi isteklerinin olabileceğini ve buna saygı duyulması gerektiğinin farkında olmalıdırlar (Lascala, 2019).

Helikopter ebeveynliğin vermiş olduğu uygun olmayan davranışlar çocukların ileriki yaşamlarında daha çok duygusal problemler ile karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır (Kouros ve ark.,2017). Aynı zamanda helikopter ebeveyn tutumu gösteren ailelerin çocuklarının sosyal alanları incelenmiş ve birey olarak kendini ifade edememe ve buna bağlı olarak bağlanma sorunları yaşadıkları gözlenmiştir. Bu problemler ile yaşayan çocuklar yaşıtlarına göre daha fazla psikolojik sorunlar (öfke, depresif davranışlar, anksiyete...vb) yaşamaktadır (Farley ve Kim-Spoon, 2014; Van Ingen vd., 2015).

Singapur Ulusal Üniversitesi'nin Journal of Personality'de 2016 tarihinde yayınlanan araştırmada çocuklarına gereğinden fazla tepki veren, onlardan akademik alanda yüksek beklentileri olan ebeveynlerin çocuklarının diğer çocuklara daha depresif ve kaygılı olma eğiliminde oldukları sonucuna ulaşmışmıştır (Schwartz, 2016). Bu şekilde davranan ebeveynlerin çocuklarının ergenlikte zihinsel sağlığı ve öğrenmeyi olumsuz etkileyeceği, onların doğal gelişim süreçlerine, özgüvenlerine olumsuz etki yaratacağı belirtilmektedir (Ganaprakasam vd., 2018).

Helikopter ebeveynliğin bazı olumlu yönleri vardır fakat bu yönleri kısa sürelidir. İnsanlar doğduğu andan itibaren temel yaşam ihtiyaçlarının koşulsuz tamamlanmasını isterler. Bebeklik döneminden çocukluk dönemine kadar fiziksel ihtiyaçlarını karşılayan ebeveynlerine duygusal anlamda bağlanır ve kendilerini güvende hissederler. Ancak bebeklik evresinde tamamı karşılanan ihtiyaç ve yardımların, çocukluk evresinde çocuğun artık yaşam becerisi kazanma noktasında biraz azaltılmalı sadece rehberlik olarak verilmelidir (Lascala, 2019). Eğer çocuk büyüme ve çevresini keşfetme aşamasında sorumluluk alamıyorsa hala bazı kararları vermesine ve sonuçlarını kabullenmesine izin verilmiyorsa, yetişkinlikte de problem çözme konusunda sorun yaşayacağı görülmektedir (Odenweller, Booth-Butterfield ve Weber, 2014).

Helikopter ebeveynlik konusunda alan yazında yapılan başka bir çalışma ise helikopter tutumu gösteren ebeveynlerin büyük çoğunluğunun eğitim seviyesinin yüksek olmasıdır. Ayrıca tek çocuklu ebeveynlerin daha fazla helikopterlik yaptığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda kız çocuklarına ve küçük kardeşlere daha fazla helikopterlik yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır (Okant Yaşın, 2018).

Helikopter ebeveynler maalesef farkında olmadan ve tamamen çocuğu için en iyisinin olmasını dileyerek aşırı korumacı ve otoriter davranışlar sergilemektedir. Çocuklarına

seçim ansı bırakmayan, çocuklarının karılaacağı problemleri onlar adına çözen, onlardan önce fikir üreten daha açık ifadeyle çocuklarının benliklerini kendi istekleriyle kapatan bir ebeveynlik türü olarak günümüz kuşağının anne babalarıdır.

Helikopter ebeveynlik, Batı lkelerinde genellikle "baby boomer" olarak adlandırılan ve II. Dünya Savaşı'nın sonrasında doğan ebeveynlerle ilişkilendirilir. Bu kavram, çocuklarının hayatını aşırı derecede kontrol eden ve yönlendiren ebeveynleri tanımlamak için kullanılır. Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de helikopter ebeveynlik, psikolojik ve sosyolojik bir sorun olarak ele alınmaktadır (Habertürk, 2023).

Günümüzde, gelecek kaygısı, sosyal medya ve teknolojik gelişmelerin sunduğu imkanlarla birlikte Türkiye'de helikopter ebeveynlik oldukça yaygın hale gelmiştir. Ebeveynlerin, çocuklarının her adımıını kontrol etme eğiliminde olmaları, çocukların bağımsızlık ve zgven gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu durum, çocukların kendi kararlarını verme yeteneklerini kısıtlamakta ve aşırı korumacı bir tutum sergilemelerine neden olmaktadır. Bu erçeve, helikopter ebeveynlik, sadece bireysel bir aile dinamiği sorunu olmanın ötesinde, toplumsal düzeyde de ele alınması gereken önemli bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun çocuklar üzerindeki uzun vadeli etkilerini anlamak ve ebeveynlere daha sağlıklı ve dengeli bir ebeveynlik yaklaşımı kazandırmak için daha fazla araştırma ve bilinçlendirme çalışmaları yapılması gerekmektedir (Berger ve Luckmann, 2008; Yılmaz ve Büyükcebeci, 2019).

2.2. Sosyal Beceri

Sosyal beceri, insanlar arası iletişimde gerekli görülen yetenek ve bu yeteneğin akranlar, öğretmenler, ebeveynler arasında kullanılma başarısını gösteren bir davranış türüdür (Matson ve Ollendick, 1988). Çocuklara yönelik yapılan bir çalışmada, sosyal başarı eğitimi ile sosyal beceri eğitiminin çocuklarda öğrenilmiş çaresizliğe etkisi incelenmiş ve sosyal beceri eğitimin sosyal başarıdan daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Aydın, 1985).

Üniversite ğrencilerine yönelik bir çalışmada, niversite ğrencilerinin sosyal beceri eğitiminin sosyal beceriye etkisi incelenmiş ve araştırma sonunda sosyal beceri eğitimi alan öğrencilerin beceri eğitimi almayan öğrencilere göre sosyal beceri düzeyleri daha yüksek çıkmıştır (Yüksel, 1997).

Sosyal becerilerin alt boyutları ile yapılan çalışmada bir grup deneğe eğitim verilmiştir. Deneklere verilen eğitimde araştırmacı, sözel olmayan iletişim becerilerinde yüz ifadelerini bulma becerisini geliştirmeyi amaçlamıştır. Yüz ifadelerini bulma konusunda eğitim alan öğrencilerin iletişim konusunda çatışma durumlarına katılma durumlarında azalma görülmüştür (Dökmen, 1986).

İlköğretim okulunda bulunan sınıf öğretmenlerinin motivasyonu ile yöneticilerin sosyal iletişim becerileri arasındaki ilişki yordandır. Yapılan araştırma sonunda ilköğretim okul yöneticileri ile sınıf öğretmenlerinin motivasyonlarının pozitif yönde, anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Bektaş, 2010). İletişim becerilerinin eğitimeciler arasındaki bu araştırma yetişkinlerde, çocuklarda veya eğitim seviyelerine bakılmaksızın insanlar arasında önemli bir tespit olmuştur.

İlköğretim 5. Sınıf öğrencileri ile yapılan çalışmada sosyal becerinin, özsaygı ve denetim odağı ile ilişkisi incelenmiş ve çalışma sonunda pozitif yönde sosyal davranışlar arttıkça öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin yükseldiği, negatif yönde sosyal davranışlar arttıkça öğrencinin kendine olan güven duygusunun azaldığı görülmüştür. Cinsiyetler açısından ise kız öğrencilerde erkek öğrencilerden daha fazla sosyal beceri düzeyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Akkuş, 2005).

İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada öğrencilerin sosyal beceri, okul uyumları ile depresyon arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre sosyal becerileri yüksek olan öğrencilerin okul uyumları arasında pozitif ancak sosyal becerileri ile depresyon arasında negatif ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Çocukların sosyal beceri düzeylerinin değişkenlere göre farklılaştığı, akademik başarıları ile anlamlı ilişkide olduğu görülmüştür (Aysan ve Uz Baş, 2004).

Yapılan bir çalışmada sınıf öğretmenleri ve öğrencilerinin sosyal becerileri algılama düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin sosyal becerilerinin, sınıfa, öğrencinin yaşına, cinsiyetine göre değişmediği, öğrencilerin algılamalarına göre ise sosyal becerilerin sınıf seviyesi, ebeveyn eğitimi, sosyo-ekonomik düzey gibi durumlara göre değişiklik gösterdiği fakat sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği tespit edilmiştir (Kara, 2003).

Lise eğitimi alan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini, problem çözme, utangaçlık, sınıf seviyesi ile sosyo-ekonomik düzey açısından incelediği araştırma sonucuna göre öğrencilerde sosyal beceri düzeylerinin yükseldikçe, problem çözme becerilerinin de

buna bağı olarak yükseldiği bulunmuştur. Sosyal beceri düzeyleri ile utangaçlık düzeyleri arasında ise negatif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir (Özlek, 2003).

Cüceloğlu (2023), *Savaşçı* kitabında kişisel bütünlüğün felsefesinden bahsetmiş her canlı gibi çocukların doğuştan getirdiği özelliklerini fark edip geliştiremezsek somut olmasa da soyut olarak kollarını kırabilir, soyut olarak ayaklarını koparabiliriz diyerek her çocuğun ancak kendi yetenekleri ile bir insan olabileceğini ifade etmiştir.

2.3. Akademik Başarı

Literatür taramasında akademik başarıyı etkileyen unsurlar incelenmiş ve çıkan sonuçlar üç gruba (girdiler, çevre ve çıktılar) ayrılmıştır. Akademik kazanımları etkileyen ders notları gibi unsurların incelenmesiyle akademik başarıyı etkileyen unsurlar olarak kalıcılık ve süreklilik etkisi bulunmuştur (Çeçen, M., ve Deniz, E. (2015).

Ebeveynler ve okul başarısı üzerine yapılan çalışmada, okul başarısı ve aile dayanışması yordanmış, çocukları ile çocuklarının öğrenim gördüğü eğitim kurumu ile istikrarlı ve aynı vizyona sahip ebeveynlerin çocuklarının akademik başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Çelenk, 2003).

Alan yazında ebeveynlerin öğrencilerin üzerindeki etkisine bakıldığında öğrencilerin zekası, kişilik özellikleri, cinsiyeti gibi değişkenlerinin öğrencinin akademik başarısını belirli ölçüde etkilediği görülmektedir. Öğrencilerin benzer sosyo-ekonomik yaşantılardan gelseler bile bazı çocukların aile ve eğitim kurumlarındaki ilişkilerinin diğer akranlarından olumlu yönde farklı olduğu ve bu farklılığın öğrencinin gelecek yaşantısını olumlu olarak etkileyebildiği sonucuna varmışlardır (Huang, 2008).

Öğrencilerin akademik başarısı ile sınav kaygılarına, güdülenmelerine, çalışma alışkanlıklarına, kişilik algılarına yönelik yapılan çalışmalar incelenmiş, öğrencinin öz yeterlilik ve ders motivasyonunun yüksek olduğunda akademik başarısının da yüksek olduğu ancak sınav öncesi kaygı yaşayan öğrencilerin akademik başarılarının daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır (Aydın, 2010).

Öğrencilerin akademik başarılarını belirlemeye yönelik yapılan başka bir çalışmada, öğrencilerin eğitim kurumlarına, ders kazanımlarına, öğretmenlerine karşı tutumlarının akademik başarıyı, sosyal ve duygusal etkileşimi etkilediğini belirtmektedir (Underwood, 2011). Benzer şekilde ebeveyn ve çocuk arasındaki diğer bir çalışmada, çocuğun akademik başarısını etkileyen faktörler incelenmiş ve ebeveynlerin çocukları

ile kurduğu günlük iletişim dilinin başarıya etkisinin, ebeveynlerin çocukları üzerinde kurduğu baskı ve denetlemelerden daha fazla katkı sağladığı belirtilmektedir (Lam ve Ducreux, 2013).

Öğrencilerin akademik başarıya etkilerine yönelik çalışmalara biyolojik olarak bakıldığında öğrencilerin cinsiyetleri bakımından bir fark görülmediği tespit edilmiştir. 20. Yüzyıldan itibaren incelenmeye başlanılan kız erkek cinsiyet farklılığı ve zeka üzerine bir farklılığın olmadığı belirtilmiştir. Ancak yetenekleri ve becerileri izlendiğinde özel alanlarda yeterlilik düzeylerinde bir fark görülebilmektedir (Liu ve Lynn, 2015).

Çocukların akademik başarılarının bazı eğitim yatırımları ile olacağını ve bu yatırımların genellikle anasınıfı ile lise düzeyi arasında gerçekleştiğini fakat bunun geç kalınmış ve gereksiz bir eğitim yatırımı olduğunu bunun yerine özellikle çocukların daha anne karnından    yaşa kadar olan beyin gelişimlerini destekleyen ebeveynler olduğunu ifade eden doktor Suskind (2020) yayınlamış olduğu ‘*Otuz Milyon Kelime*’ kitabında, 84 aile üzerinde asistan doktorlar ile yaptığı çalışmaları ve sonuçlarını açıklamıştır.

2.3.1. İYEP programı

Uluslararası eğitim sistemi günümüzde nicel sonuçlarla değil nitel analizler ile karşılaştırmalar yapmaktadır. Gelişmiş  lkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasında okuryazarlık indeksine bakıldığında gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasında gözle görülür bir fark yoktur (The World Bank, 2018). Artık eğitim anlayışı değişmekte ve çocukların okullarda edindikleri bilgi ve becerilerin önemine vurgu yapılmaktadır (United Nations, 2018). Çoğu ülkede çocuklar okullardan temel beceri ve kazanımları elde edemeden mezun olabilmektedir. Türkiye’de okullaşma oranı son yıllarda artmış olsa da uluslararası  ğrenci değerlendirme sonuçları öğrenciler arasında akademik başarı olarak önemli bir fark olduğu gözlenmiştir (Taş, Arıcı, Ozarkan ve  zg rl k, 2016). Araştırma sonuçları göstermiştir ki öğrenciler arasındaki bu akademik başarı farklarını minimum düzeye çekebilmek için telafi, destekleme, yetiştirme gibi kursların yapılması önerilmektedir (G r,  elik, Bozgeyikli ve Yurdakul, 2018).

Türkiye’de örgün eğitimi desteklemek ve Türkçe dilinin gelişmesini sağlamak amacıyla 1966 yılından başlamak üzere özellikle okuma yazma ve temel matematik becerilerini

kazanma hususunda günümüze kadar ‘İlkokullar Yönetmeliğine’ uygun destekleyici ve yetiştirici programlar oluşturulmuştur. Bu programlar uygulanan süreçler içinde yetiştirici Sınıf Öğretim Programı (YSÖP), Destekleme ve Yetiştirme Programı (DYK), İlkokullarda Yetiştirme Programı’nın (İYEP) alt yapısını oluşturmaktadır. Örgün öğrenim çağındaki çocukların durumları incelenerek öğrenim eksikliklerini gidermek için temel matematik becerileri ve okuma yazma alanında çalışmalar yapmak için İYEP hazırlanmıştır.

İYEP, Türkiye genelindeki tüm ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin dahil edildiği bir yetiştirme ve destekleme programıdır. İlkokul 1. ve 2. sınıf ders kazanımlarını kapsayan ilk olarak 2016-2017 yıllarında 12 ilde pilot uygulaması yapılan, 2018-2019 yıllarında ise tüm Türkiye’de uygulanan Türkçe ve matematik dersleri ile sınırlanan bir çalışmadır. İYEP programının amacı, Türkçe alanında öğrencilerin okuma, anlama ve yazma becerilerinin ölçüldüğü; matematik dersi için de doğal sayılar ve dört işlemi kapsayacak şekilde öğrencilere uygulanan bir ölçme aracıdır. İYEP öğrencilerinin, 1. ve 2. sınıfta edinmemiş olduğu kazanımları belirleyerek destekleme kursları ile bu kazanımları tekrar ettirmek ve bir üst sınıfa geçen öğrencinin temel akademik başarılarını takip etmek amacıyla oluşturulmuş yetiştirme ve destekleme programıdır (MEB; 2024).

3. YÖNTEM

Bu araştırmada Helikopter ebeveyn tutumu gösteren ebeveynlerin çocukların sosyal ve akademik başarısına etkisi incelenmiştir. Helikopter tutum gösteren ebeveynlerin çocuklarının yaşam alanlarını ne düzeyde etkilediği, kendi kimliklerini kazanırken ebeveynlerinin etkisinin ne düzeyde olduğu ve bu etkilerin çocukların akademik başarılarına nasıl yansıdığı incelenmiştir.

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışmaya katılan evren ve çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve toplanan verilerin analizinde kullanılan istatistik yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. Örneklem

Evren örneklemden elde edilecek verilerimizin genelleyeceğimiz gruptur. Araştırma kapsamına giren her türlü varlık evreni oluşturmaktadır (Tekindal,2023). Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Sinop ili Merkez ilçesinde devlet ilkokulunda 3. sınıfta öğrenim görmekte olan 602 öğrenci oluşturmaktadır. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin araştırma örneklemine dahil edilmesi ise amaçlı örneklemdir. Bunun nedeni ise araştırmada başarının ölçülmesi için kullanılacak olan İYEP modülünün sadece ilkokul 3. sınıflarda uygulanması nedeniyle. Araştırmanın örneklemini belirlemek üzere öncelikle Sinop ili Merkez ilçesindeki sekiz devlet ilkokulu örneklem olarak belirlenmiştir. Bu okulların basit örneklem olarak seçilmesinde araştırmacının aynı il merkezinde görev almasının yanı sıra, zaman ve ekonomik şartlar göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.

Bu şekilde seçilen Sinop ili Merkez ilçesindeki sekiz devlet ilkokulunda toplam 523 veli onam formu sınıf öğretmenleri aracılığı ile velilere ulaştırılmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul eden 466 anne ve baba ile 232 ilkokul 3. sınıf öğrencisi çalışmanın örneklemini olarak belirlenmiştir. Örneklem kabul edilen 232 öğrencinin çoğunluğu 72 (%31) ile Atatürk İlkokulunda öğrenim görmekte iken en az katılım 13 (%5,6) ile Gazi ve 15 Temmuz Şehitleri İlkokullarında öğrenim görmektedirler. Bu örneklem büyüklüğüne göre elde edilen sonuçların hata payı 5,05 olarak hesaplanmıştır (Raosoft, 2024). Bu sonuç örneklemin evreni temsil ettiğini göstermektedir.

Tablo 3.1 Okullara göre öğrenci frekans tablosu

	N	Yüzde (%)
Atatürk İlkokulu	72	31,0
Cumhuriyet İlkokulu	16	6,9
Fatih İlkokulu	50	21,6
Gazi İlkokulu	13	5,6
İstiklal İlkokulu	29	12,5
Korucuk İlkokulu	18	7,8
Osmaniye İlkokulu	21	9,1
15 Temmuz Şehitleri İlkokulu	13	5,6
Total	232	100,0

3.2. Araştırma Tasarımı

Bu araştırmada; anne ve babalarının gösterdiği helikopter ebeveyn tutumlarının ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin sosyal ve akademik başarısına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. Betimsel araştırma desenin önemi sosyal araştırmalarda popülasyonun özelliklerinin tanımlanması ve tarif edilmesi için kullanılan bir yöntem olmasından dolayıdır (Babbie, 2004). Bu yöntem uygulanırken örneklem olarak seçilen gruba ve olaya manipülasyon yapılmadan durum olduğu gibi betimlenmelidir (Tekindal,2023). Betimsel nicel araştırma yönteminin bir diğer seçilme sebebi elde edilen sonuçlar arasında neden-sonuç ilişkisi kurulabilmesi ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılabilmesine olanak sağlamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 224).

3.3. Süreç

Tez çalışması planlandıktan sonra Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'na sunulmuş ve etik kurul onayı alınmıştır. Etik kurulunun araştırma onayı Ek 10'da verilmiştir. Etik kurulu izni alındıktan sonra okullarda çalışma yapılabilmesi için Sinop İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır (Ek 9). Araştırmanın veri toplama aşaması için Sinop ili merkezinde bulunan 8 ilkokulda toplam 17 sınıf

belirlenmiştir. Etik ilkeler göz önünde bulundurularak araştırmacının görev yaptığı sınıf araştırmaya dahil edilmemiştir. Örneklemenin okullara göre dağılımı yukarıdaki Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Araştırmanın uygulanacağı okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri aracılığıyla velilere araştırmanın amacı ve kapsamı hakkında bilgileri içeren çocukların çalışmaya katılması için veli onam formu (Ek. 6), ve ebeveynlerin kendilerinin çalışmaya katılımları için anne onam formu (Ek 7) ve baba onam formu (Ek 8) gönderilmiştir. Ayrıca ebeveynlerin çalışmaya katılmayı kabul etmeleri halinde doldurmaları için Helikopter tutum ölçeği (Ek 4) ulaştırılmıştır. Veri toplama araçlarına numara verilerek anne, baba ve çocuk formları ilişkilendirilmiştir. Kullanılan veriler öğrencilerin kendi sınıflarında toplanmış ve öğrencilerin isimleri alınmamıştır. Soruları bireysel olarak yanıtlamışlardır. Katılımcılar anketi tamamlamadan önce, sırasında ve sonrasında herhangi bir tedavi veya eğitim almamışlardır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olup, katılımcılara anketi doldurmaları karşılığında herhangi bir ücret, ödül veya teşvik teklif edilmemiştir

3.4. Veri Toplama

Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’ndan gerekli izinler alındıktan sonra Sinop Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra ölçekler için araştırmacılardan geliştirdikleri ve uyarladıkları ölçekler için izin alınmıştır. Gerekli izinleri alınan ölçekler araştırma için uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Sinop il merkezinde bulunan 8 okul ve 17 sınıfa öncelikle veli onam formları dağıtılarak için gerekli izinler alınmıştır. Öğrenciler içinde ayrıca araştırma kapsamında sınıf öğretmeni tarafından uygulanacak anketlere izin verip vermediği sorulmuştur. Onam formlarını doldurarak araştırmaya kendisi ve çocuğunu dahil etmek isteyen velilerin çocuklarına sınıf öğretmenlerinin rehberliğinde anket soruları dağıtılmıştır.

Anne ve babalara ayrı ayrı kişisel bilgi formu ve Helikopter tutum ölçeği dağıtılarak demografik (eğitim durumu, cinsiyet, uyruk, çocuk sayısı, aylık gelir, ikamet ettiği yerleşim yeri) bilgileri ile anne ve babaların helikopter ebeveynlik düzeyleri ile ilgili veriler toplanmıştır. Bunun yanında, çocuklara sınıfta sınıf öğretmenleri tarafından uygulanan ve yine Yılmaz (2019) tarafından geliştirilen helikopter tutum ölçeği ile

Yurdakavuştu (2021) tarafından geliştirilen sosyal beceri ölçeğinde yer alan toplam 41 soruyu okuyup kendilerine uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

3.5. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada öğrencilerden ve anne ve babalardan helikopter ebeveyn davranışları ile çocukların sosyal beceri düzeyleri ile akademik başarı düzeylerini belirlemek için veri toplanmıştır. Anne ve babalar demografik sorular ve helikopter ebeveyn davranışlarının olduğu 32 soruluk bir anket doldurmuşlardır. Çocuklar ise, ebeveynlerinin helikopter ebeveynlik tutumları ve sosyal beceri ölçeğinden oluşan bir anket doldurmuşlardır.

Helikopter ebeveyn davranışları ölçeği Yılmaz (2019) tarafından hazırlanmış olup, ‘bilimsel etik ve ilkelere bağlı kalmak koşuluyla araştırmacı ve eğitimciler tarafından kullanılması için izin alınmasına gerek yoktur’ ibaresi ile yayınlamıştır. Bu ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. Öğrenciler için hazırlanan ankette çocukların hem anne hem de babalarını ayrı ayrı değerlendirebilmeleri için düzenlenmiştir. Anne ve babaların cevaplayacağı ölçekte ise ölçek maddeleri ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumlarını belirten ifadeler olarak düzenlenmiştir. Çocukların sosyal becerilerini belirlemek için kullanılacak olan ‘Sosyal Beceri Ölçeği’ Yurdakavuştu (2012) tarafından geliştirilmiş ve izni alınmıştır.

Son olarak öğrencilerin akademik başarı düzeylerini belirlemek için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilkokul 3. Sınıflarına uygulanan İlköğretim Ölçme ve Yetiştirme Programı (İYEP) kapsamında gerçekleştirilen ölçme sonuçları toplanmıştır.

3.5.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Araştırmada İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin ebeveynlerinin helikopter tutumlarının sosyal becerilerine ve akademik başarısına etkisini belirlemek, sosyo-demografik değişkenlere ait verilerin elde edilmesi araştırmacı tarafından hazırlanan toplam 9 sorudan oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Formda, katılımcıların cinsiyeti, uyruğu, ailenin ekonomik düzeyi, öğrencinin sosyal etkinliklere katılması, televizyon izleme saatleri, annesinin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, öğrencinin büyüdüğü yerleşim birimi, kardeş sayısı ve kardeş sırası gibi özelliklere ilişkin sorular yer almaktadır. Demografik bilgilerin yer aldığı ölçek Ek 3 de sunulmuştur.

3.5.2. İYEP sonuçları

Akademik başarıyı ölçmek için Milli Eğitim Bakanlığının İYEP sonuçları incelenmiştir. Öğrencinin İYEP matematik bölümünde sayı ve işlemler öğrenme alanındaki başarısı ile Türkçe dinleme, okuma, yazma, konuşma bölümlerindeki başarısı baz alınarak gerekli analizler yapılmıştır.

İYEP sonuçları %100 'lük matematiksel puan sistemine çevrilmiştir. Öğrencinin yaptığı doğru sayısı 100 ile çarpılıp 31 (soru sayısı)'e bölünmüş ve 100'lük sisteme çevrilerek hesaplanmıştır. İYEP Türkçe sonuçları; Türkçe dersinde yer alan soru sayısı ile 2'yi çarparak 100'lük sisteme çevrilmiştir. Alt öğrenme becerilerinin puanları hesaplanırken öğrencinin aldığı puan 100 ile çarpılarak o bölümden alabileceği maksimum puana bölünerek 100'lük sisteme çevrilmiştir.

3.5.3. Sosyal beceri ölçeği

Sosyal Beceri Ölçeğinin amacı çocukların beceri düzeylerini belirlemektir. Sosyal beceri ölçeği için Yurdakavuştu (2021) yılında yapmış olduğu çalışmada geliştirmiş olduğu sosyal beceri ölçeği kullanılmıştır (Ek 2). Ölçekte 20 madde vardır. Tek boyutlu sosyal beceri ölçeği (SBÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin Yurdakul (2021) tarafından hesaplanan güvenilirliği 0,87 olarak bulunmuştur. Açıklanan varyans 33.27 olarak verilmiştir bu da tek faktörlü ölçeklerde yeterli görülmektedir. Yapı geçerliliği katsayısı Kaiser-Meyer-Olkin 0.90 olarak bulunmuştur (Yurdakavuştu, 2011).

Sosyal beceri ölçeği analizinde, çocukların işaretlediği soruların ortalaması alınmış, velilere yöneltilen demografik bilgilerden elde edilen sonuçlar ile karşılaştırılmıştır.

SBÖ Ek 2' de mevcuttur.

3.5.4. Helikopter Tutum Ölçeği (HTÖ)

Araştırmada helikopter ebeveyn tutumlarını belirlemek amacıyla Yılmaz (2019) tarafından geliştirilen Helikopter Tutum Ölçeği (HTÖ) kullanılmıştır. Ölçek hem annelerin hem de babaların sergilediği ve çocuklarının kişilik ve benlik olgusunun yerleşmesine engel olan, kendilerini mükemmel anne-baba olarak gören ebeveynlerin davranışlarını içeren 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach's Alpha ile hesaplanmış ve .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliği ıraksak ve yakınsak geçerlilik olarak hesaplanmıştır. Açıklanan Ortalama Varyans (AOV) değeri incelenmiş

ve geçerliliği sağladığı Yılmaz, (2011) tarafından ifade edilmiş, AOV'nun .50 üzeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçek, Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik, Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik, Akademik yaşam alanında helikopterlik ve Etik-ahlaki konularda helikopterlik olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır ve güvenirlik değerleri sırasıyla 0,80; 0,72; 0,78 ve 0,87 olarak bulunmuştur. Ölçeğin 'Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik' boyutunda toplam 6 madde bulunurken diğer alt boyutlarda beşer madde bulunmaktadır. Ölçeğin ve alt boyutlarının yüksek güvenirlik katsayılarına sahip olması HTÖ'nin farklı örneklemelerde ve zamanlarda kullanılmasının uygun olduğu anlamına gelmektedir. Bu nedenle çalışmada bu ölçek kullanılmıştır.

Helikopter ebeveyn tutumlarını ölçmeye yönelik hazırlanan 21 soruluk ölçek anne, baba ve çocuk için ayrı ayrı uygulanmıştır. Anne ve babalardan önce çocuklara uygulanan ölçekte eylemin zamanı kişisel ve genel zaman olarak değiştirilmiştir. Örneğin, anne ve babalara verilen ölçekteki (Ek 4) madde "Çocuğumun her gün giyeceği kıyafeti seçmek isterim" şeklinde düzenlenmişken çocuklara verilen ölçekteki (Ek 1) madde "Her gün giyeceğim kıyafeti seçmek ister." Şeklinde sunulmuştur.

3.6. Veri Analizi

Araştırmada Helikopter ebeveyn tutumlarının çocuğun sosyal ve akademik başarısına etkisi inceleneceğinden nicel olarak betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. Alan yazına göre betimsel yöntemler yapısı gereği veri toplanan grubun anketin yapıldığı andaki özelliklerini tanımlamada ve tarif etmede en uygun yöntemdir (Gall, Gall ve Borg 2003; Varol 2017;).

Araştırma kapsamında öğrencilerden, anne ve babalardan elde edilen veriler ile Milli Eğitim onayı ile okullardan alınan İYEP sonuçları SPSS programına girilerek gerekli analizler yapılmıştır. Öncelikle verilerin güvenirlik ve normallik analizi yapılmış sonuçlar verilerin normal olduğunu gösterdiği için parametrik testler yapılarak araştırma soruları ortalama, t-testleri ve tek yönlü varyans analizleri cevaplanmıştır. T testi, iki ortalama arasındaki farkları test etmede kullanılan parametrik bir tekniktir. T testi deneysel ve deneysel olmayan araştırmalarda kullanılabilir. Varyans analizi ise ortalamalar arası farkların test edilmesinde kullanılan güçlü bir parametrik istatistiktir (Köklü, Büyüköztürk, Çokluk; 2022).

Sosyal beceri ve HTÖ verileri aralık verileri olarak kabul edilmiştir. Likert ölçekten elde edilen verilerin aralık verisi olarak ele alındığı birçok çalışma vardır. Helikopter Tutum Ölçeğinde Yılmaz (2019)' a göre her alt boyut için birleşik puanlar hesaplanmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bulgular bölümünde araştırma konusu olan ‘Helikopter Ebeveyn Davranışlarının Çocuğun Sosyal ve Akademik Başarısına Etkisi’ ile ilgili ve alt amaçlarına yönelik yapılan araştırma sonuçlarının bulgularına ve istatistiksel çözümlemelerine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Araştırmanın sorularına cevap bulmak için anne ve babalardan toplanan öz algı helikopter ebeveynlik ölçeğinden elde edilen veriler SSPS programında gerekli analizleri yapılarak çıkan sonuçlar bu bölümde tartışılmıştır.

4.1. Demografik Verileri

Araştırmanın örneklemini Sinop ili merkezindeki 8 devlet ilkokulunda üçüncü sınıfta öğrenim gören 232 ilkokul öğrencisi ile anne ve babalarından oluşmaktadır. Örneklemin demografik verileri öğrenim görülen okul, uyruk, yaşadığı yer, cinsiyet, ebeveynlerin eğitim durumu ve ebeveynlerin gelirleri olmak üzere 6 değişkenden oluşmaktadır.

Örnekleme dahil edilen 232 öğrencilerden 121’sinin (%52,2) cinsiyeti kız iken, 111’inin (%47,8) cinsiyeti erkek olarak belirtilmiştir. Bu öğrencilerin 223 (%96,1) tanesi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı iken 6 (%2,6) tanesi başka ülke vatandaşı olarak belirtilmiştir. Katılımcılardan 3 (%1,3) tanesi vatandaşlık bilgilerini belirtmemiştir. Bunlara ek olarak katılımcıların çoğunluğu, %93,1’i kendilerini şehirde ikamet ettiklerini belirtmişlerdir. Çocuğun yaşadığı yerleşim yerine göre katılımcıların dağılımı aşağıda Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1 Çocuğun yaşadığı yerleşim yerine göre öğrenci frekans tablosu

	N	Yüzde (%)
Köy	12	5.2
Kasaba	3	1.3
Şehir	216	93.1
Total	231	99.6
Kayıp	1	.4
Total	232	100.0

Çalışmaya katılan çocukların anne ve babalarının eğitim durumuna göre dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin (N=89, %38,4) ve babaların (N=77, %33,2) çoğunluğu üniversite mezunudur. Çalışmaya katılan 3 anne (%1,3) hiç okula

gitmemişken, bu durum babalarda %,4 oran ile bir kişi olarak gözlemlenmiştir. Anne ve babaların eğitim durumları sorulduğunda 4 anne (%1,7) ve 13 baba (%5,6) cevap vermemiştir. Araştırmada yer alan anne ve babaların eğitim durumlarının tamamladıkları okul düzeyine göre dağılımı aşağıdaki Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2 Ebeveynlerin eğitim durumuna göre dağılımı

	Anne		Baba	
	N	Yüzde (%)	N	Yüzde (%)
Okula gitmemiş	3	1,3	1	,4
İlkokul Mezunu	32	13,8	28	12,1
Ortaokul Mezunu	24	10,3	32	13,8
Lise Mezunu	72	31,0	68	29,3
Üniversite Mezunu	89	38,4	77	33,2
Lisansüstü Mezunu	8	3,4	13	5,6
Toplam	228	98,3	219	94,4
Kayıp	4	1,7	13	5,6
Toplam	232	100,0	232	100,0

Araştırmaya katılan ebeveynlerin gelir durumları incelendiğinde anneler ortalama 19969,17 (Ss=17359,99) Türk lirası aylık kazançları varken babaların ortalama 25544,04 (Ss=17784,16) aylık gelirleri vardır.

4.2. Verilerin Analizi

Bu bölümde araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen veriler kullanılarak analizlerde kullanılan puanların hesaplamasının yapılışı anlatılacaktır. Ayrıca elde edilen verilerin normallik analizlerinin sonuçları raporlanıp yorumlanacaktır.

4.2.1. Helikopter tutum ölçeği

Öncelikle ebeveynlerden ve çocuklardan toplanan değerlendirmelerin güvenilirliği hesaplanmıştır. Katılımcılardan toplanan veriler ayrı ayrı güvenilirlik hesaplaması yapılmıştır. Bu çalışmada güvenilirlik Cronbach's Alpha değeri olarak belirtilmiştir. Ebeveynlerden ve çocuklardan helikopter tutum ölçeği ile elde edilen verilerin güvenilirlikleri yüksek çıkmıştır. Tablo 4.3’de birlikte sunulmuştur.

Tablo 4.3 Helikopter tutum ölçeği güvenirlik sonuçları

	Madde Sayısı	Ortalama	Ss	Cronbach h-alfa
Anne Öz Algı Helikopter Tutum Ölçeği	21	2,39	0,67	,85
Baba Öz Algı Helikopter Tutum Ölçeği	21	2,28	0,68	,84
Çocuğun Anneden Hissettiği Helikopter Tutum Ölçeği	21	2,59	0,56	,77
Çocuğun Babadan Hissettiği Helikopter Tutum Ölçeği	21	2,37	0,53	,76

Ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerini ve çocukların ebeveynlerinden hissettikleri ebeveynlik düzeylerini belirlemek için çocukların, annelerin ve babaların ölçekte her bir maddeye verdikleri cevaplar toplanarak çocukların ebeveynlerinden hissettikleri ve ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri hesaplanmıştır. Bu hesaplama göre anne ve babaların öz algı helikopter düzeyleri ile çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri 21 ile 84 arasında değişmektedir. Yılmaz (2021)'de geliştirdiği ölçekte puan sınıflandırmasını 21 ile 31 puan arası olanlar ilgisiz tutum, 32-55 arası normal tutum ve 56 ve üzeri olanlar helikopter tutum olarak yapmıştır. Buna dayanarak verilerden elde edilen hesaplanan puanlar 21 ile 31 puan arası olanlar ilgisiz tutum, 32-55 arası normal tutum ve 56 ve üzeri olanlar helikopter tutum olarak isimlendirilmiştir. Aynı hesaplama helikopter tutum ölçeğinin alt boyutları için her alt boyutta yer alan maddelerin toplanmasıyla alt boyut puan hesaplaması yapılmıştır.

Elde edilen puanların istatistiksel analizlerinden önce parametrik testlere uygun olup olmadığını test etmek için normallik testi yapılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testinin sonuçlarına göre anne öz algı helikopterlik düzeyleri ($D(220) = ,05, p = ,20$), baba öz algı helikopterlik düzeyleri ($D(220) = ,05, p = ,09$), çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri $D(220) = ,04, p = ,20$ ve çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri ($D(220) = ,05, p = ,20$) normal dağılımdan önemli ölçüde uzaklaşmamaktadır. Bu sonuca dayanarak verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Tablo 4.4'de genel ve eğilimler bazında Kolmogorov-Smirnov normallik testlerinin sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4.4 Helikopter tutum ölçeği normallik sonuçları

	N	Ortalama	Ss	Z	p
Anne Öz Algı Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri	232	47,56	8,91	,05	,20
Baba Öz Algı Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri	232	45,97	8,31	,05	,09
Çocukların Annelerinden Hissettikleri Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri	232	55,03	8,92	,04	,20
Çocukların Babalarından Hissettikleri Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri	232	50,20	8,85	,04	,20

4.2.2. Sosyal beceri ölçeği (SBÖ)

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini belirlemek için kullanılan 20 maddelik tek boyutlu sosyal beceri ölçeği kullanılmıştır. Çocukların bu ölçekteki maddelere verdikleri cevaplar toplanarak çocukların sosyal beceri düzey puanları elde edilmiştir. Bu hesaplama göre çocukların sosyal beceri düzeyleri 20 ile 80 arasında değişmektedir. Elde edilen puanların normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiş ancak bu testin sonuçları sosyal beceri puanlarının normal dağılım göstermediğini ($D(229) = 0,11$, $p = ,00$) ortaya koymuştur. Sosyal beceri için çarpıklık (-0,84-0,16) ve basıklık (0,43-0,33) değerlerine bakılmış ve bu değerlerin -1 ve +1 aralığında olmasından dolayı sosyal beceri puanlarının normal olduğu kabul edilerek parametrik testlere uygun olduğuna karar verilmiştir. Yurdakavuştu (2011) tarafından geliştirilen SBÖ' nin ilkokul öğrencilerine uygulanmış olması ve geçerlilik ve güvenilirliğinin kabul edilebilir olmasından dolayı bu ölçme aracı araştırmada kullanılmıştır.

4.2.3. Akademik başarılar

Araştırmada çocukların akademik başarıları Türkçe ve matematik İYEP sonuçlarına göre tanımlanmıştır. Türkçe İYEP sınavı 23 sorudan oluşurken matematik İYEP sınavı 31 sorudan oluşmaktadır.

Çocukların Türkçe başarı puanları hesaplanırken ölçekten alabilecekleri en yüksek puan 50 puan 100'lük puana çevrilmiştir. Bu yapılırken çocukların her bir soruda aldıkları puanlar toplanmış ve 2 ile çarpılmıştır. Matematik puanları hesaplanırken ise çocukların her bir soruya verdikleri cevaplar toplanmış ve 100 ile çarpılıp 31'e bölünerek matematik puanları 100'lük puanlara çevrilmiştir.

Çocukların akademik başarılarını belirtmek için kullanılan Türkçe ve matematik İYEP puanlarının normallik testleri Kolmogorov-Smirnov testi ile sonuçları Türkçe (D(226) = ,45, p =,00) ve matematik (D(224) = ,25, p =,00) puanlarının dağılımlarının normal olmadığını göstermektedir. Bu puanların çarpıklık ve basıklık değerleri de -2 ve +2 değerleri arasında olmadığından bu puanların dağılımı normal olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Analizlerde Türkçe ve matematik puanları parametrik olmayan testler kullanılarak incelenecektir.

4.3. Anne ve Babaların Öz Algı Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri

Ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerini belirlemek için anne ve babalara verilen ölçekte anne ve babaların her bir maddeye verdikleri cevaplar toplanarak ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri elde edilmiştir. Bu durumda anne ve babaların öz algı helikopter düzeyleri 21 ile 84 arasında değişmektedir.

Araştırmadan elde edilen verilere göre annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ortalama 47,58 (Ss=8,91) iken babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ortalama 45,97 (Ss= 8,31) olarak bulunmuştur. Bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için ilişkili örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan ilişkili örneklem t-testi sonuçları anne ve babaların öz algı helikopter ebeveynlik tutum seviyeleri arasında bulunan farklılığın anneler lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (t(231)= 3. 81, p=0.00). Elde edilen ilişkili örneklem t-testi sonuçları Tablo 4.5’ da verilmiştir.

Tablo 4.5 Öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri için ilişkili örneklem t-testi

	Ortalama farkı	Ss	t	Sd	p
Anne-Baba	1,61	7,72	3,18	231	,00*
* p değeri 0,01 seviyesinde anlamlı (2 tailed)					

Anne ve babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin alt boyutlarda incelenmesinde anneler ortalama 14,54 ve babalar ortalama 14,70 ile etik konularda helikopterlik yaptıklarını belirtmişlerdir. Buna karşı anneler ortalama 11,21 ve babalar ortalama 10,13 ile temel yaşam becerileri konusunda helikopterlik yaptıkları belirlenmiştir. Alt boyutlarda anne ve babaların helikopterlik düzeylerini karşılaştırmak için ilişkili örneklem t-testi yapılmıştır. İlişkili örneklem t-testi sonuçlarına göre, anne

ve babaların akademik konularda helikopterlik ($t(231)=3,11$; $p=0,00$) ve temel yaşam becerileri konusunda helikopterlik ($t(231)=5,76$; $p=0,00$) düzeyleri arasında fark bulunmuş. Bu farklılık anneler lehine pozitifdir. Bunun yanında ilişkili örneklem t-testi sonuçları anne ve babaların etik helikopterlik ve duygusal helikopterlik düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir fark olmadığını ortaya koymaktadır. Elde edilen betimsel istatistik sonuçları Tablo 4.6 ve ilişkili örneklem t-testi sonuçları Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.6 Alt boyutlar için öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin betimsel istatistikleri

	Anne			Baba		
	N	Ortalama	Ss	N	Ortalama	Ss
Etik Helikopterlik	232	14,54	3,02	232	14,70	2,68
Akademik Helikopterlik	232	12,66	3,24	232	11,99	3,16
Temel Helikopterlik	232	11,21	2,98	232	10,13	2,54
Duygusal Helikopterlik	232	12,44	2,38	232	12,18	2,53

Tablo 4.7 Anne ve babalar arasında her alt boyut için ilişkili örneklem t-testi sonuçları

	Ortalama farkı	Ss	t	Sd	p
Etik Helikopterlik	-,16	2,72	-,92	231	,36
Akademik Helikopterlik	,67	3,29	3,11	231	,00*
Temel Helikopterlik	1,09	2,87	5,76	231	,00*
Duygusal Helikopterlik	,26	2,33	1,67	231	,10
* $p<0,01$ seviyesinde anlamlı (2 tailed)					

Yapılan araştırmaya göre helikopter ebeveyn tutum frekansları incelendiğinde katılımcı ebeveynlerin %15,5’inde ilgisiz tutum, %67,7’sinde normal tutum, %16,8’ inde helikopter ebeveynlik tutumu görülmüştür. Anne ve babaların ebeveynlik tutumlarının frekans ve yüzdelik dağılımları Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8 Öz algı helikopter ebeveynlik durumlarının frekans ve yüzdelik dağılımı

	Anne		Baba	
	Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
İlgisiz Tutum	6	2,6	7	3,0
Normal Tutum	184	79,3	195	84,1
Helikopter Tutum	42	18,1	30	12,9
Toplam	232	100,0	232	100,0

4.4. Eğitim Durumuna Göre Ebeveynlerin Öz Algı Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri

Yapılan araştırmada anne ve babanın eğitim durumuna göre anne ve babaların helikopter ebeveynlik düzeyleri incelendiğinde, en yüksek helikopter ebeveyn tutumu ortaokul mezunu anneler (53,19) ile ilkokul mezunu babalarda (48,34) daha fazla görülmüştür. En az helikopter tutum gösteren ebeveynler ise yüksek lisans mezunu anneler (40,25) ile lisans mezunu babalarda (42,62) görülmüştür. Ebeveynlerin eğitim durumlarına göre öz algı helikopter tutum düzeyleri Tablo 4.9’da belirtilmiştir.

Tablo 4.9 Ebeveynlerin eğitim durumlarına göre öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin betimsel istatistikleri

	Anne			Baba		
	N	Ortalama	Ss	N	Ortalama	Ss
Okula Gitmemiş	3	48,98	10,51	2	51,14	5,85
İlkokul Mezunu	32	51,55	8,98	29	48,34	6,26
Ortaokul Mezunu	24	53,19	7,27	31	48,55	8,90
Lise Mezunu	72	48,50	8,21	73	47,32	7,73
Lisans Mezunu	89	44,10	8,27	77	42,62	8,27
Yüksek Lisans Mezunu	8	40,25	5,37	16	44,99	8,23
Toplam	228	47,42	8,85	228	45,90	8,25

Ebeveynlerin öz algı helikopterlik düzeylerinin eğitim seviyelerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için gruplar arası tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Tek yönlü

ANOVA sonuçları annelerin öz algı helikopterlik düzeylerinin eğitim düzeylerine göre farklılaştığını göstermektedir bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($F(5, 222)= 8,41$; $p= 0,00$). Aynı şekilde tek yönlü ANOVA sonuçları babaların öz algı helikopterlik düzeylerinde eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunduğunu ($F(5, 222)= 4,53$; $p= 0,00$) göstermektedir. Tek yönlü ANOVA sonuçlar Tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.10 Eğitim seviyesine göre helikopter ebeveynlik düzeyleri tek yönlü ANOVA sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anne	Gruplar Arası	2828,37	5	565,67	8,41	,00*
	Gruplar İçi	14932,11	222	67,26		
	Toplam	17760,48	227			
Baba	Gruplar Arası	1432,50	5	286,50	4,53	,00*
	Gruplar İçi	14028,45	222	63,19		
	Toplam	15460,95	227			
* p<0,01						

Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Duncan Post Hoc testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda helikopter ebeveynlik düzeyleri lisans mezunu anneler ($\bar{X}=44,10$, $Ss= 8,27$) ile ilkokul mezunu anneler ($\bar{X}= 51,55$, $Ss= 8,98$), ortaokul mezunu anneler ($\bar{X}= 53,19$, $Ss= 7,27$), lise mezunu anneler ($\bar{X}= 48,50$, $Ss= 8,21$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde yüksek lisans mezunu anneler ($\bar{X}=40,25$, $Ss= 5,37$) ile ilkokul mezunu anneler ($\bar{X}= 51,55$, $Ss= 8,98$), ortaokul mezunu anneler ($\bar{X}= 53,19$, $Ss= 7,27$), lise mezunu anneler ($\bar{X}= 48,50$, $Ss= 8,21$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Annelerin diğer eğitim durumlarına bakıldığında ise anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buna ek olarak, helikopter ebeveynlik düzeyleri lisans mezunu babalar ($\bar{X}=42,62$, $Ss= 8,27$) ile ilkokul mezunu babalar ($\bar{X}= 48,34$, $Ss= 6,26$), ortaokul mezunu babalar ($\bar{X}= 48,55$, $Ss= 8,90$), lise mezunu babalar ($\bar{X}= 47,32$, $Ss= 7,73$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Babaların diğer eğitim durumlarına bakıldığında ise anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

4.5. Çocukların Ebeveynlerinden Hissettikleri Helikopter Ebeveynlik Düzeyleri

Çocukların anne ve babalarından hissettikleri helikopter ebeveyn tutum düzeylerini belirlemek için veriler incelendiğinde çocuklar annelerinin helikopter ebeveynlik düzeylerini ortalama 55,03 (Ss=8,92) olarak hissederken babalarının helikopter ebeveynlik düzeylerini ortalama 50,20 (Ss=8,85) olarak belirtmişlerdir. Buna karşı ebeveynlerin öz algı helikopterlik düzeyleri annelerin ortalama 47,58 iken babaların ortalama 45,97 olarak bulunmuştur.

Ebeveynlerin kendilerinde algıladıkları helikopter tutum ile çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter tutum düzeyleri arasında fark vardır. Bu farkların karşılaştırılması için ilişkili örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan ilişkili örneklem t-testi sonuçları ebeveynlerin öz algı helikopterlik düzeyleri ile çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t(231)= 10,23, p=0.00$ ve $t(231)= 5,75, p=0.00$). Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik ile ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin karşılaştırıldığı ilişkili örneklem t-testi sonuçları Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11 Çocukların hissettikleri ve ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri için ilişkili örneklem t-testi

	Ortalama farkı	Ss	t	Sd	p
Çocuk-Anne	7,44	11,08	10,23	231	,00*
Çocuk-Baba	4,22	11,19	5,75	231	,00*
* p değeri 0,01 seviyesinde anlamlı (2 tailed)					

Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri incelendiğinde çocuklar annelerinden hissettikleri helikopter tutum (55,03) babalarından hissettikleri helikopter tutumdan (50,20) daha fazladır. Bu farkın istatistiksel olarak farklı olup olmadığını belirlemek için ilişkili örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan ilişkili örneklem t-testi sonucuna göre çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyi ortalama 55,03 (Ss=8,92) ile babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyinden (M=50,20 Ss= 8,85) farklıdır ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t(231) = 10,73, p=0.00$).

Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri alt boyutlarda incelendiğinde çocuklar her alt boyutta annelerinden hissettikleri ebeveynlik tutum

ortalamaları babalarından hissettikleri ebeveynlik tutum ortalamalarından daha fazladır. Çocukların annelerinden hissettikleri ebeveynlik düzeyleri ile babalarından hissettikleri ebeveynlik düzeyleri arasındaki fark en az etik helikopterlik düzeyinde oluk en fazla fark temel helikopterlik alt boyutunda hissedilmektedir. Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyi betimsel istatistikleri Tablo 4.12’ de verilmiştir.

Tablo 4.12 Alt boyutlara göre çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik betimsel istatistikleri

		N	Ortalama	Ss
Anneden Hissedilen	Etik Helikopterlik	232	14,91	2,82
	Akademik Helikopterlik	232	13,63	3,02
	Temel Helikopterlik	232	13,24	3,37
	Duygusal Helikopterlik	232	13,25	2,63
Babadan Hissedilen	Etik Helikopterlik	232	14,15	2,99
	Akademik Helikopterlik	232	12,23	2,90
	Temel Helikopterlik	232	11,44	3,08
	Duygusal Helikopterlik	232	12,37	2,92

Çocukların anne ve babalarından hissettikleri helikopter tutumlarının alt boyutlarda farklılıklarının karşılaştırılması için ilişkili örneklem t-testi yapılmıştır. Yapılan ilişkili örneklem t-testi sonuçları çocukların her alt boyut için annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik tutumlarından daha fazladır. Bu fark her alt boyut için istatistiksel olarak anlamlıdır. Annelerden hissedilen helikopter ebeveyn tutum düzeyleri ile babalardan hissedilen helikopter tutum düzeylerinin ilişkili örneklem t-testi sonuçları Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.13 Ebeveynlerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin her alt boyut için ilişkili örneklem t-testi sonuçları

	Ortalama farkı	Ss	t	Sd	p
Etik Helikopterlik	,76	2,36	4,92	231	,00*
Akademik Helikopterlik	1,40	2,87	7,43	231	,00*
Temel Helikopterlik	1,80	3,04	9,00	231	,00*
Duygusal Helikopterlik	,87	2,26	5,88	231	,00*
* p<0,01 seviyesinde anlamlı (2 tailed)					

4.6. Helikopter Ebeveynlik Tutumunun Sosyal Beceriye Etkisi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde araştırmaya katılan 229 ilkokul 3. Sınıf öğrencisinin sosyal beceri düzeyleri ortalama 58,90 (Ss=11,05) olarak bulunmuştur. 3 öğrenci sosyal beceri ölçeğini doldurmamıştır, kayıp veri olarak işlenmiştir.

4.6.1. Öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerisine etkisi

Annelerin özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre ilgisiz tutum gösteren annelerin çocuklarının sosyal becerileri ortalama 60,83 (Ss=7,68) iken helikopter tutum gösteren annelerin çocuklarının sosyal becerileri ortalama 56,88 (Ss=14,45) olarak bulunmuştur. Buna karşı, babaların özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre ilgisiz tutum gösteren babaların çocuklarının sosyal becerileri ortalamaları 54,86 (Ss=8,61) iken helikopter tutum gösteren babaların çocuklarının sosyal becerileri ortalamaları 59,53 (Ss=15,55) olarak bulunmuştur. Ebeveynlerin özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların sosyal beceri düzeylerinin betimsel istatistikleri Tablo 4.14’de verilmiştir.

Tablo 4.14 Ebeveynlerin özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların sosyal beceri düzeylerinin betimsel istatistikleri

		N	Ortalama	Ss
Anne	İlgisiz Tutum	6	60,83	7,68
	Normal Tutum	182	59,30	10,24
	Helikopter Tutum	41	56,88	14,45
	Total	229	58,90	11,05
Baba	İlgisiz Tutum	7	54,86	8,61
	Normal Tutum	192	58,95	10,30
	Helikopter Tutum	30	59,53	15,55
	Total	229	58,90	11,05

Çocukların sosyal beceri düzeylerinin anne ve babaların gösterdiği helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için gruplar arası tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Tek yönlü ANOVA sonuçları annelerin ve babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal beceri düzeylerine etkisinin olmadığını göstermektedir. Sonuçlar aşağıda Tablo 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.15 Özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre sosyal beceri düzeylerinin tek yönlü ANOVA sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anne	Gruplar Arası	218,685	2	109,342	,895	,410
	Gruplar İçi	27613,202	226	122,182		
	Toplam	27831,886	228			
Baba	Gruplar Arası	126,985	2	63,492	,518	,596
	Gruplar İçi	27704,902	226	122,588		
	Toplam	27831,886	228			

4.6.2. Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerilerine etkisi

Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların Sosyal beceri düzeyleri incelendiğinde annelerinin normal tutum gösterdiğini hisseden çocuklarının sosyal becerileri ortalama 56,36 (Ss=11,95) iken helikopter tutum gösterdiğini hisseden çocuklarının sosyal becerileri ortalama 61,61 (Ss=9,39) olarak bulunmuştur. Buna karşı, babalarının ilgisiz tutum gösterdiğini hisseden çocuklarının sosyal becerileri ortalama 57,40 (Ss=9,56) iken helikopter tutum gösterdiğini hisseden çocuklarının sosyal becerileri ortalama 62,37 (Ss=9,25) olarak bulunmuştur. Ebeveynlerin özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların Sosyal beceri düzeylerinin betimsel İstatistikleri Tablo 4.16’de verilmiştir.

Tablo 4.16 Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre sosyal beceri düzeylerinin betimsel istatistikleri

		N	Ortalama	Ss
Anne	İlgisiz Tutum	1	56,00	.
	Normal Tutum	117	56,36	11,95
	Helikopter Tutum	111	61,61	9,39
	Total	229	58,90	11,05
Baba	İlgisiz Tutum	5	57,40	9,56
	Normal Tutum	167	57,77	11,45
	Helikopter Tutum	57	62,37	9,25
	Total	229	58,90	11,05

Çocukların sosyal beceri düzeylerinin anne ve babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için gruplar arası tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre çocukların sosyal

becerilerinin annelerinden ($F(2,226)=6,80$, $p=0,00$) ve babalarından ($F(2,226)= 3,83$, $p=0,02$) hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılık bulunduğunu göstermektedir. Tablo 17’de çocukların anne ve babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre sosyal başarı düzeylerinin tek yönlü ANOVA sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4.17 Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre sosyal beceri düzeylerinin tek yönlü ANOVA sonuçları

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anne	Gruplar Arası	1580,621	2	790,311	6,804	,01*
	Gruplar İçi	26251,265	226	116,156		
	Toplam	27831,886	228			
Baba	Gruplar Arası	911,531	2	455,766	3,826	,02*
	Gruplar İçi	26920,355	226	119,117		
	Toplam	27831,886	228			
* p<0,05 seviyesinde anlamlı (2 tailed)						

Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Annelerde bu testin seçilme sebebi annelerinden ilgisiz tutum hisseden çocuk sayısının bir olmasıdır. Bu nedenle posthoc testi yapılamamıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre annelerinden normal helikopter ebeveynlik tutum hisseden çocukların sosyal başarıları ($\bar{X}=56,36$; $Ss=11,95$) ile helikopter tutum hisseden çocukların sosyal başarılarından ($\bar{X}=61,61$; $Ss=9,39$) farklıdır ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t(226) = -3,68$, $p=0,00$). Çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerinin sosyal başarılarındaki farklılığı bulmak için Duncan Post Hoc testi yapılmıştır. Duncan testinin kullanılabilmesi için gruplardaki örneklem sayılarının eşit olması gibi bir zorunluluk yoktur. Varyansların eşit olmasının sonucunda araştırmacıların kullanmayı tercih ettikleri ölçekler; Tukey, Scheffe ve Duncan testleridir. Varyansların eşit değil ise araştırmacıların tercih ettiği ölçek Tamhane’s T2 ölçeğidir. Duncan Post Hoc testi hassas ölçümler için daha duyarlıdır. Gruplar arası farkların belirlenmesinde kullanılan Duncan Post Hoc testinin bu çalışma için daha uygun olması nedeniyle analizlerde kullanılmıştır. Bu testin sonucunda babalarından normal ebeveynlik tutum hisseden çocukların sosyal başarıları ($\bar{X}=56,36$; $Ss=11,95$) ile helikopter tutum hisseden çocukların sosyal başarıları ($\bar{X}=61,61$; $Ss=9,39$) arasında fark

bulunmuştur. Ebeveynlerinden ilgisiz tutum hisseden çocukların sosyal başarıları ile normal tutum ve helikopter tutum hisseden çocukların sosyal başarıları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.7. Helikopter Ebeveynlik Düzeylerinin Akademik Başarıya Etkisi

Çocukların akademik başarılarını belirleme için çocukların Türkçe ve matematik İYEP sonuçları kullanılmıştır. İyep sonuçlarına göre çocukların Türkçe başarı ortalaması 98,82 (Ss=5,38) iken matematik başarı ortalamaları 91,58 (Ss=11,23) olarak gerçekleşmiştir. Çocukların Türkçe ve matematik başarılarının karşılaştırmak için Wilcoxon İşaretli-Sıralamalar testi yapılmıştır. Wilcoxon işaretli-sıralamalar testi sonuçları çocukların Türkçe başarıları medyanının matematik başarıları medyanından yüksek olduğunu göstermektedir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($Z=163$, $p=,00$).

4.7.1. Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar

Annelerin özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre ilgisiz tutum gösteren annelerin çocuklarının Türkçe başarıları ortalama 100 (Ss=0,00) ve matematik başarıları ortalama 98,92 (Ss=1,67) iken helikopter tutum gösteren annelerin çocuklarının Türkçe başarıları ortalama 97,61 (Ss=6,25) ve matematik başarıları ortalama 89,19 (Ss=10,85) olarak bulunmuştur. Annelerin özalgı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların akademik başarılarının betimsel istatistikleri Tablo 4.18’da verilmiştir.

Tablo 4.18 Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarıların betimsel istatistikleri

		N	Ortalama	Ss	Sıralamalar Ortalaması
Türkçe Başarı	İlgisiz Tutum	6	100,00	,00	128,50
	Normal Tutum	179	99,06	5,24	115,99
	Helikopter Tutum	41	97,61	6,25	100,43
Matematik Başarı	İlgisiz Tutum	6	98,92	1,67	169,50
	Normal Tutum	178	91,86	11,38	115,76
	Helikopter Tutum	40	89,19	10,85	89,45

Çocukların akademik başarılarının anne gösterdiği helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için parametrik olmayan Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonuçları çocukların Türkçe ($H(2)=6,37$, $p=,04$) ve

matematik ($H(2)=10,63$, $p=,01$) başarılarının annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Sonuçlar aşağıdaki Tablo 4.19’de verilmiştir.

Tablo 4.19 Annelerin öz algı helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları

		Sıralamalar Ortalaması	Sd	Test İstatistik	p
Türkçe Başarı	İlgisiz Tutum	128,50	2	6,373	,04*
	Normal Tutum	115,99			
	Helikopter Tutum	100,43			
Matematik Başarı	İlgisiz Tutum	169,50	2	10,630	,01*
	Normal Tutum	115,76			
	Helikopter Tutum	89,45			
* p<0,05 seviyesinde anlamlı (2 tailed)					

Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan ikili karşılaştırmalar çocukların Türkçe ($Z=-2,31$, $p=,02$) ve matematik ($Z=-2,37$, $p=,02$) başarıları normal tutum gösteren annelerin çocukları ile helikopter tutum gösteren annelerin çocukları arasında istatistiksel olarak farklılık vardır. Bu farklılık normal tutum gösteren annelerin çocukları lehine anlamlıdır. Aşağıdaki Tablo 4.20’de akademik başarıların, annelerin öz algı helikopterlik düzeylerine göre ikili karşılaştırmaların yapıldığı Mann-Whitney U test sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.20 Annelerin öz algı helikopterlik düzeylerine göre Mann-Whitney U test sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Türkçe Başarı	Normal Tutum	179	113,33	20285,50	3163,50	-2,31	,02*
	Helikopter Tutum	41	98,16	4024,50			
Matematik Başarı	Normal Tutum	178	114,20	20327,00	2724,00	-2,37	,02*
	Helikopter Tutum	40	88,60	3544,00			
* p<0,05 seviyesinde anlamlı (2 tailed)							

4.7.2. Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar

Çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre öğrencilerin akademik başarılarına bakıldığında Türkçe ($\bar{X}=100$; $Ss=0,00$) ve

matematikte ($\bar{X}$ =98,39; Ss=2,28) en başarılı çocuklar annelerinden ilgisiz ebeveynlik tutum hisseden çocuklar olarak belirlenmiştir. Türkçe ve matematikte en az başarı ise annelerinden helikopter ebeveynlik tutum hisseden çocuklar olarak bulunmuştur. Tablo 4.21’de betimsel istatistikleri sunulmuştur.

Tablo 4.21 Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre Akademik başarıların betimsel İstatistikleri

		N	Ortalama	Ss	Sıralamalar Ortalaması
Türkçe Başarı	İlgisiz Tutum	2	100,00	,00	128,50
	Normal Tutum	114	99,32	2,58	115,61
	Helikopter Tutum	110	98,29	7,24	111,04
Matematik Başarı	İlgisiz Tutum	2	98,39	2,28	159,75
	Normal Tutum	113	92,81	9,29	117,54
	Helikopter Tutum	109	90,17	12,90	106,40

Çocukların akademik başarılarının annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre çocukların Türkçe ($H(2)=1,10$, $p=0,58$) ve matematik ($H(2)= 2,84$, $p=0, 42$) başarılarının annelerinde hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılık bulunmadığını göstermektedir. Tablo 4.22’de çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre Türkçe ve matematik başarılarının Kruskal Wallis testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4.22 Annelerden hissedilen helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları

		Sıralamalar Ortalaması	Sd	Test İstatistik	p
Türkçe Başarı	İlgisiz Tutum	128,50	2	1,10	,58
	Normal Tutum	115,61			
	Helikopter Tutum	111,04			
Matematik Başarı	İlgisiz Tutum	159,75	2	2,84	,24
	Normal Tutum	117,54			
	Helikopter Tutum	106,40			

4.7.3. Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar

Araştırmada, babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre öğrencilerin akademik başarılarına bakıldığında Türkçe ($\bar{X}=100$; $Ss=0,00$) ve matematik ($\bar{X}=94,93$; $Ss=5,22$) başarılarında en başarılı çocuklar ilgisiz tutum gösteren babaların çocukları olarak belirlenmiştir. Türkçe ve matematikte en az başarı helikopter ebeveynlik tutum gösteren babaların çocukları olarak bulunmuş ve Tablo 4.23'te sunulmuştur.

Tablo 4.23 Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarıların betimsel istatistikleri

		N	Ortalama	Ss	Sıralamalar Ortalaması
Türkçe Başarı	İlgisiz Tutum	7	100,00	,00	128,50
	Normal Tutum	190	98,87	5,61	115,41
	Helikopter Tutum	29	98,21	4,42	97,40
Matematik Başarı	İlgisiz Tutum	7	94,93	2,28	123,43
	Normal Tutum	189	91,33	9,29	113,29
	Helikopter Tutum	28	92,40	12,90	104,43

Çocukların akademik başarılarının babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonuçlarını çocukların Türkçe ($H(2)=6,59$, $p=0,04$) başarılarının babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılaştığını göstermektedir. Buna karşılık çocukların matematik ($H(2)= 0,69$, $p=0,71$) başarılarının babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılaşmadığı sonucunu ortaya koymuştur. Tablo 24'de çocukların Türkçe ve matematik başarılarının babaların öz algı ebeveynlik düzeylerine göre karşılaştıran Kruskal Wallis testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4.24 Babaların öz algı helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları

	Türkçe Başarı				Matematik Başarı			
	Sıralamalar Ortalaması	df	Test İstatistik	p	Sıralamalar Ortalaması	df	Test İstatistik	p
İlgisiz Tutum	128,50	2	6,59	,04*	123,43	2	0,69	,71
Normal Tutum	115,41				113,29			
Helikopter Tutum	97,40				104,43			
* p<0,05 seviyesinde anlamlı (2 tailed)								

Türkçe başarılarındaki bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar normal tutum gösteren babaların çocukları ile helikopter tutum gösteren babaların çocukları arasında Türkçe ($Z=-2,31$, $p=,02$) başarıları istatistiksel olarak farklılık vardır. Bu farklılık normal tutum gösteren babaların çocukları lehine anlamlıdır. Aşağıdaki Tablo 4.25’de Mann-Whitney U test sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.25 Babaların öz algı helikopterlik düzeylerine göre Mann-Whitney U test sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Türkçe Başarı	Normal Tutum	190	112,31	21339,00	2316,00	-2,31	,02 *
	Helikopter Tutum	29	94,86	2751,00			
* p<0,05 seviyesinde anlamlı (2 tailed)							

4.7.4. Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılar

Çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre öğrencilerin akademik başarılarına bakıldığında Türkçe ($\bar{X}=99,67$; $Ss=0,82$) ve matematikte ($\bar{X}=97,31$; $Ss=5,17$) en başarılı çocuklar babalarından ilgisiz ebeveynlik tutum hisseden çocuklar olarak belirlenmiştir. Türkçe ve matematikte en az başarı ise annelerinden helikopter ebeveynlik tutum hisseden çocuklar olarak bulunmuştur. Tablo 4.26’da betimsel istatistikleri sunulmuştur.

Tablo 4.26 Babalardan hissedilen ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarı betimsel istatistikleri

		N	Ortalama	Ss	Sıralamalar Ortalaması
Türkçe Başarı	İlgisiz Tutum	6	99,67	,816	111,50
	Normal Tutum	164	98,52	6,266	113,04
	Helikopter Tutum	56	99,61	1,107	115,07
Matematik Başarı	İlgisiz Tutum	6	97,31	5,168	156,33
	Normal Tutum	163	91,65	11,389	113,13
	Helikopter Tutum	55	90,73	11,158	105,85

Çocukların akademik başarılarının babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre çocukların Türkçe ($H(2)=0,13$, $p=0,94$) ve

matematik ($H(2)= 3,50$, $p=0,17$) başarılarının babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılık bulunmadığını göstermektedir. Tablo 4.27’de çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre Türkçe ve matematik başarılarının Kruskal Wallis testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4.27 Babalardan hissedilen helikopterlik düzeylerine göre akademik başarıların Kruskal Wallis analiz sonuçları

		Sıralamalar Ortalaması	Sd	Test İstatistik	p
Türkçe Başarı	İlgisiz Tutum	111,50	2	0,13	,94
	Normal Tutum	113,04			
	Helikopter Tutum	115,07			
Matematik Başarı	İlgisiz Tutum	156,33	2	3,50	,17
	Normal Tutum	113,13			
	Helikopter Tutum	105,85			

4.7.5. Çocuğun cinsiyetine göre helikopter ebeveynlik düzeyleri

Yapılan araştırmada çocuğun cinsiyetine göre helikopter ebeveyn tutumları incelenmiş ve elde edilen veriler anneler ve babalar için ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

4.7.5.1. Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri

Araştırmadan elde edilen veriler çocukların cinsiyetine göre incelendiğinde annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri kız çocuklarda ortalama 47,91 ($Ss=9,40$) iken erkek çocuklarda ortalama 47,23 ($Ss=8,37$) olarak bulunmuştur. Helikopter ebeveynliğin alt boyutlarına bakıldığında anneler kız çocuklarına daha fazla etik helikopterlik ($\bar{X}=14,64$; $Ss=3,14$) ve duygusal helikopterlik ($\bar{X}=12,74$; $Ss=2,55$) yaparken erkek çocuklarına daha fazla akademik helikopterlik ($\bar{X}=12,75$; $Ss=3,06$) ve temel yaşam helikopterlik ($\bar{X}=11,24$; $Ss=2,89$) yapmaktadırlar. Annelerin çocuklarına gösterdikleri öz algı helikopterlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre betimsel istatistikleri aşağıdaki Tablo 4.28’de verilmiştir.

Tablo 4.28 Çocukların cinsiyetine göre annelerin helikopter ebeveynlik düzeyleri betimsel istatistikleri

	Çocuğun Cinsiyeti	N	Ortalama	Ss
Toplam Helikopterlik	Kız	121	47,91	9,40
	Erkek	111	47,23	8,37
Etik Helikopterlik	Kız	121	14,64	3,14
	Erkek	111	14,42	2,90
Akademik Helikopterlik	Kız	121	12,59	3,41
	Erkek	111	12,75	3,06
Temel Helikopterlik	Kız	121	11,19	3,07
	Erkek	111	11,24	2,89
Duygusal Helikopterlik	Kız	121	12,74	2,55
	Erkek	111	12,11	2,15

Annelerin helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre farklılıklarının karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonuçları annelerin genel helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre farklılaşmadığını göstermektedir. Alt boyutlar için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları annelerin kız çocuklarına gösterdikleri duygusal helikopterlik düzeyleri ($\bar{X}=12,74$, $Ss= 2,55$) ile erkek çocuklarına gösterdikleri duygusal helikopterlik düzeyleri ($\bar{X}=12,11$, $Ss= 2,15$) arasında anlamlı fark bulunmuştur. Duygusal helikopterlik düzeyinde bulunan bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t(230) = 2,02$, $p=0.05$).

Yapılan araştırmanın alt boyutlarda annelerin öz algı helikopterlik ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre karşılaştırıldığı bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre yapılan analizde alt boyutlar için annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri çocukların cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin etik helikopterlik, akademik helikopterlik, temel helikopterlik ve duygusal helikopterlik olmak üzere dört alt boyutta karşılaştırılmıştır. Çocukların cinsiyetine göre karşılaştırıldığı bağımsız örneklem t-testi sonuçları aşağıdaki Tablo 4.29’da sunulmuştur.

Tablo 4.29 Annelerin helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi

		Ortalama	T	Sd	p
Toplam Helikopterlik	Kız	47,91	0,58	230	,56
	Erkek	47,23			
Etik Helikopterlik	Kız	14,64	0,57	230	,57
	Erkek	14,42			
Akademik Helikopterlik	Kız	12,59	-0,38	230	,70
	Erkek	12,75			
Temel Helikopterlik	Kız	11,19	-0,12	230	,92
	Erkek	11,24			
Duygusal Helikopterlik	Kız	12,74	2,02	230	,05*
	Erkek	12,11			
* p değeri 0,05 seviyesinde anlamlı (2 uçlu)					

4.7.5.2. Çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri

Çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri çocukların cinsiyetine göre incelendiğinde kız çocukları ortalama 54,48 (Ss=8,88) ve erkek çocukları ortalama 55,63 (Ss=8,96) helikopter ebeveynlik hissetmektedirler. Alt boyutlar incelendiğinde kızların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri erkek çocukların hissettiklerinden daha az bulunmuştur. Çocukların annelerinden hissettikleri helikopterlik ebeveynlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre betimsel istatistikleri aşağıdaki Tablo 4.30’da verilmiştir.

Tablo 4.30 Çocukların cinsiyetine göre annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeyleri betimsel istatistikleri

	Çocuğun Cinsiyeti	N	Ortalama	Ss
Toplam Helikopterlik	Kız	121	54,48	8,884
	Erkek	111	55,63	8,960
Etik Helikopterlik	Kız	121	14,90	2,809
	Erkek	111	14,92	2,849
Akademik Helikopterlik	Kız	121	13,32	3,118
	Erkek	111	13,98	2,890
Temel Helikopterlik	Kız	121	13,03	3,359
	Erkek	111	13,47	3,375
Duygusal Helikopterlik	Kız	121	13,24	2,590
	Erkek	111	13,26	2,691

Bu farklılıkların karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonuçları kız çocuklarının annelerinden hissettikleri ebeveynlik düzeyleri ile erkek çocuklarının annelerinden hissettikleri ebeveynlik düzeylerinin farklı olmadığını bulunmuştur sonuçlar Tablo 4.31’de çocukların annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.31 Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi

		Ortalama	T	Sd	p
Toplam Helikopterlik	Kız	54,48	-0,98	230	,33
	Erkek	55,63			
Etik Helikopterlik	Kız	14,90	-0,07	230	,94
	Erkek	14,92			
Akademik Helikopterlik	Kız	13,32	-1,67	230	,10
	Erkek	13,98			
Temel Helikopterlik	Kız	13,03	-0,99	230	,32
	Erkek	13,47			
Duygusal Helikopterlik	Kız	13,24	-0,07	230	,94
	Erkek	13,26			

4.7.5.3. Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri

Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre farklılığı incelendiğinde babaların çocuklarına gösterdikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri kız çocuklarında ortalama 47,21 (Ss=8,72) iken erkek çocuklarında ortalama 44,62 (Ss=7,65) olarak bulunmuştur. Alt boyutlarda babaların çocuklarına gösterdikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri kız çocukları lehine daha fazla olarak bulunmuştur. Babaların çocuklarına gösterdikleri öz algı helikopterlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre betimsel istatistikleri aşağıdaki Tablo 4.32’de verilmiştir.

Tablo 4.32 Çocukların cinsiyetine göre babaların helikopter ebeveynlik düzeyleri betimsel istatistikleri

	Çocuğun Cinsiyeti	N	Ortalama	Ss
Toplam Helikopterlik	Kız	121	47,21	8,72
	Erkek	111	44,62	7,65
Etik Helikopterlik	Kız	121	14,94	2,73
	Erkek	111	14,44	2,61
Akademik Helikopterlik	Kız	121	12,38	3,29
	Erkek	111	11,58	2,98
Temel Helikopterlik	Kız	121	10,23	2,59
	Erkek	111	10,02	2,50
Duygusal Helikopterlik	Kız	121	12,78	2,73
	Erkek	111	11,54	2,12

Babaların helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre farklılıklarının karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonuçları babaların kız çocuklarına ($\bar{X}$ =47,21, Ss= 8,72) erkek çocuklarından ($\bar{X}$ =44,62, Ss= 7,65) daha fazla helikopter ebeveynlik yaptıkları göstermektedir. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t(230) = 2,40$, $p=0,02$).

Buna karşılık alt boyutlar için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları ise babaların kız çocuklarına gösterdikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri ile erkek çocuklarına gösterdikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri akademik helikopterlik ($t(230) = 1,94$, $p=0,05$) ve duygusal helikopterlikte ($t(230) = 3,84$, $p=0,00$) kızlar lehinedir. Bu sonuçlar babaların kızlarına daha fazla akademik ve duygusal durumlarda helikopter ebeveynlik yaptıklarını göstermektedir. Sonuçlar Tablo 4.33’de verilmiştir.

Tablo 4.33 Babaların helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi

		Ortalama	T	Sd	p
Toplam Helikopterlik	Kız	47,21	2,40	230	,02**
	Erkek	44,62			
Etik Helikopterlik	Kız	14,94	1,42	230	,16
	Erkek	14,44			
Akademik Helikopterlik	Kız	12,38	1,94	230	,05**
	Erkek	11,58			
Temel Helikopterlik	Kız	10,23	0,63	230	,52
	Erkek	10,02			
Duygusal Helikopterlik	Kız	12,78	3,84	230	,00*
	Erkek	11,54			
* p değeri 0,01 seviyesinde anlamlı (2 uçlu)					
** p değeri 0,05 seviyesinde anlamlı (2 uçlu)					

4.7.5.4. Çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri

Çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri çocukların cinsiyetine göre incelendiğinde kız çocukları babalarından ortalama 50,20 ($Ss=8,03$) ve erkek çocukları ortalama 50,19 ($Ss=9,70$) helikopter ebeveynlik hissetmektedirler. Alt boyutlar incelendiğinde kızların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri etik helikopterlik alt boyutunda erkek çocukların hissettiklerinden daha fazla bulunmuştur. Çocukların annelerinden hissettikleri helikopterlik ebeveynlik düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre betimsel istatistikleri aşağıdaki Tablo 4.34’de verilmiştir.

Tablo 4.34 Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre betimsel istatistikleri

	Çocuğun Cinsiyeti	N	Ortalama	Ss
Toplam Helikopterlik	Kız	121	50,20	8,025
	Erkek	111	50,19	9,702
Etik Helikopterlik	Kız	121	14,12	2,903
	Erkek	111	14,18	3,096
Akademik Helikopterlik	Kız	121	12,24	2,761
	Erkek	111	12,22	3,063
Temel Helikopterlik	Kız	116	10,72	3,521
	Erkek	108	10,57	3,816
Duygusal Helikopterlik	Kız	121	12,50	2,806
	Erkek	111	12,24	3,044

Babaların hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerini çocukların cinsiyetine göre farklılıkların karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonuçları kız çocuklarının babalarından hissettikleri ebeveynlik düzeyleri ile erkek çocuklarının babalarından hissettikleri ebeveynlik düzeylerinin farklı olmadığı sonucu bulunmuştur. Sonuçlar Tablo 4.35’de verilmiştir.

Tablo 4.35 Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların cinsiyetine göre bağımsız örneklem t-testi

		Ortalama	T	Sd	p
Toplam Helikopterlik	Kız	50,20	0,01	230	,99
	Erkek	50,19			
Etik Helikopterlik	Kız	14,12	-0,17	230	,87
	Erkek	14,18			
Akademik Helikopterlik	Kız	12,24	0,05	230	,96
	Erkek	12,22			
Temel Helikopterlik	Kız	10,72	0,29	230	,77
	Erkek	10,57			
Duygusal Helikopterlik	Kız	12,50	0,67	230	,51
	Erkek	12,24			

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırma ‘Helikopter Ebeveyn Davranışlarının Çocukların Sosyal ve Akademik Başarısına Etkisi’ incelenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler analiz edilmiş ve araştırma probleminin alt amaçlarına da cevaplar aranmıştır. Elde edilen verilerin analiz sonuçları ve bu sonuçlara dayanarak eğitimcilere, araştırmacılara ve ebeveynlere yönelik öneriler bu bölümde sunulmuştur. Ayrıca araştırma sonuçları alan yazına dayanarak tartışılmıştır.

5.1. Sonuçlar ve Tartışma

‘Helikopter Ebeveyn Davranışlarının Çocukların Sosyal ve Akademik Başarısına Etkisi’ adlı tez çalışmasından yapılmış olan verilerin analizlerinden elde edilen bulgulara göre araştırma sonuçları ve tartışma araştırmanın ana problemine paralel oluşturulan alt problemlere göre ayrı başlıklar altında sunulmuştur.

5.1.1. Anne ve babanın eğitim duruma göre ebeveynlerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine ilişkin sonuçlar ve tartışma

Araştırma sonucuna göre annelerin eğitim durumlarına göre öz alt helikopter tutumları incelenmiş ortalamaları belirlenmiş annelerde en düşük öz alt helikopter tutum yüksek lisans mezunu annelerde görülen temel helikopterlik tutum en yüksek helikopter tutum ortalaması ise ortaokul mezunu annelerde görülen etik helikopterliktir. Diğer öz alt helikopter tutumlarına göre annelerin eğitim düzeyi ortalamaları Tablo 4.9’ da belirtilmiştir. Ebeveynlerin eğitim durumu arttıkça helikopter tutum sergileme düzeylerinin azalması alan yazın çalışmalarında bu çalışmaya paralel sonuçlarda da aynı çıkmıştır (Yılmaz, 2019).

Ebeveynlerin eğitim durumları incelendiğinde annelerin babalara göre daha fazla helikopter tutum gösterdikleri görülmüştür. Helikopter tutum gösteren ebeveynlerin çocuklarının kişisel gelişimlerini negatif yönde etkilediği yapılan diğer araştırmalarda da görülmüştür (Hong, Hwang, Kuo ve Hsu, 2015). Bu sebeple helikopter tutum gösteren annelerin, çocuklarının kişisel gelişimleri üzerine kendilerinin de farkında olmadığı olumsuz etkileri vardır.

Eğitim seviyeleri düşük ebeveynlerin çocukları ile sağlıklı iletişim kuramadıklarını ifade eden Fray ve Mark (1987) çocukların ileriki yaşamlarında saldırgan ve çekingen olduklarını ifade etmişlerdir.

5.1.2. Çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine ilişkin sonuçlar ve tartışma

Araştırma sonucuna göre çocukların ebeveynlerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeyleri incelendiğinde çocuklar annelerinden hissettikleri helikopter tutum babalarından hissettikleri helikopter tutumdan daha fazladır.

Bağlanma teorileri incelendiğinde Ainsworth (1958)'un Ganda çalışması ile anne ve bebek etkileşimi üzerine yaptığı incelemede güvenli bağlanmanın annelerin duygu yoğunlukları ile ilişkili olduğu sonucuna varmış ve Bowlby ile ortak çalışmaları sonucu Bowlby'nin bireylerin, sağlıklı anne bağlılığının çocukların birey oluşunda katkıları çok fazladır (akt. Demirdağ 2017).

5.1.3. Öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerilerine ilişkin sonuçlar ve tartışma

Yapılan araştırma sonucuna göre babaların ebeveynlik düzeyleri veya çocukların babalarından hissettikleri ebeveynlik tutumları sonucu helikopter tutum gösteren babalar, çocuklarının sosyal başarılarında pozitif yönde etki ederken helikopter tutum sergileyen anneler ve çocukların annelerinde hissettikleri helikopter tutum çocukların sosyal başarılarına negatif yönde etki etmektedir. Bu durum ise alan yazın çalışmalarına pek sık rastlanmamakla birlikte annelerinin çocukları üzerindeki koruyucu etki ile babaların çocukları üzerindeki koruyucu etkinin çocuklar üzerinde aynı etkiyi göstermediğini, babaların çocuklar üzerinde göstermiş olduğu aşırı ilgi çocuklarda bir kaygı yaratmazken annelerin aşırı ilgisi çocuklar üzerinde kaygı yaratmakta olduğunu göstermektedir. Bu durum çocukları ile babaların annelerden daha az zaman geçirdiği ve babaların bu kısıtlı zamanlarında çocukları ile oyun, sosyal etkinlik, kitap okuma gibi faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Anneler ise ev işleri, kural koymalar, arkadaş ilişkileri, çocuğunun okul etkinlikleri, ödevleri gibi faaliyetler ile ve bunlardan sonra kalan zamanlarında ancak çocukları ile eğlendirici faaliyetlere zaman ayırmaktadır. Çocuklar için annelerinden aldıkları duygu bir rutin, babalarından aldıkları duygu ise ilgidir. Bowlby bunu etoloji açısından çocuğun doğasında incelerken 'Güvenli Dayanak' açıklamıştır (Bowlby 1969).

5.1.3.1. Özalgi helikopter ebeveynlik düzeylerine göre çocukların Sosyal beceri becerilerine ilişkin sonuçlar ve tartışma

Araştırma sonucuna göre çocukların sosyal beceri düzeyleri incelendiğinde annelerinin özalgi ebeveyn tutumlarına göre ilgisiz tutum gösteren annelerin çocuklarının sosyal becerileri ortalamaları, helikopter tutum gösteren annelerin çocuklarının sosyal becerileri ortalamalarından daha yüksek çıkmıştır. Çocukların annelerinden hissettikleri ebeveynlik tutumlarına göre sosyal beceri düzeyleri incelenmiş ve normal tutum gösteren annelerin çocuklarının sosyal becerileri ortalamaları, annelerinde helikopter tutum hisseden çocukların sosyal beceri düzeyleri ortalamalarından daha yüksek çıkmıştır. Dolayısıyla helikopter tutum gösteren annelerin çocuklarının alan yazında da sıkça bahsedildiği gibi özgüvenleri yeterince gelişmediği için sosyal becerileri de akranlarına göre daha düşüktür (Yurdakavuştu, 2012). Çocuklarının güvenliğini sağlamak koşulu ile oynayacağı oyunlarda veya arkadaş grubunda kısıtlamalara gitmeyen ve seçimi çocuğuna bırakan annelerin çocuklarının sosyal becerileri daha yüksektir.

Babaların özalgi ebeveynlik tutum düzeylerine göre ise helikopter tutum gösteren babaların çocuklarının sosyal beceri düzeyleri ortalamaları, ilgisiz tutum gösteren babaların çocuklarının sosyal becerileri ortalamalarından daha yüksek çıkmıştır. Annelerin aksine babalarda görülen helikopter tutum aşırı kontrolcü yapıdan ilgi ve etkileşimli etkinlik yapısına kaymaktadır. Dolayısıyla babaların kendilerinde var olduğunu zannettikleri helikopterlik tutumu aslında normal bir babada olması gereken tutum ve davranışlardır. Ama kültür aktarımı ile yaşayan babalar ile çalışan annelerin yanında olan günümüz babaları arasında kalan babalar çocukları ile yaşadıkları etkileşimi helikopterlik tutumla bağdaştırabilmektedir. Sonuç olarak babaların annelerden daha az helikopterlik gösterdiği daha önce de sıkça belirtilmiştir (Yılmaz, 2011).

5.1.3.2. Hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların sosyal becerilerine ilişkin sonuçlar ve tartışma

Bu çalışmada çocukların babalarından hissettikleri ebeveynlik tutumlarına göre babalarının ilgisiz tutum gösterdiğini hisseden çocuklarının sosyal becerileri

ortalamalarının, babalarının helikopter tutum gösterdiğini hisseden çocuklarının sosyal becerileri ortalamalarından daha düşük olduğu bulunmuştur.

Çocukların babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerinin sosyal başarılarındaki farklılığı bulmak için yapılan Duncan Post Hoc testi sonucunda ise ilgisiz tutum hisseden çocukların sosyal başarısı ile normal tutum ve helikopter tutum hisseden çocukların sosyal başarıları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Yapılan araştırmaya göre çocukların ebeveynlerinde gördükleri helikopter tutum ile sosyal başarıları arasında veya ilgisiz tutum ile normal tutum arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($p=410$).

5.1.4. Öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerinin çocukların akademik başarılarına ilişkin sonuçlar ve tartışma

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre çocukların hissettikleri ebeveyn tutumları ile ebeveynlerin hissettikleri özalgı ebeveyn tutumları birbiri ile aynı değildir. Bu da bize ebeveynlerin kendilerini çocuklarının gördüklerinden farklı bir tutumda gördükleri sonucuna ulaştırıyor. Ayrıca bu durum bizi bu farklılık ile birlikte ebeveynlerin kendinde görmedikleri fakat çocuklarının ebeveynlerinde gördükleri helikopter ebeveyn tutumu çocukların sosyal ve akademik başarısına çoğunlukla negatif yönde etkisi olduğu sonucuna ulaştırmaktadır. Problemlere çözüm bulmak için öncelikle problemin tespit edilmesi gerekmektedir. Fakat ebeveynler kendilerinde helikopter tutum görmediklerini belirtir ise bu konuda çözüm önerileri üretmek üretilse bile uygulamak güç olacaktır. Çocuklarının hissettiği fakat ebeveynlerinin kendilerinde hissetmediği bu durum ebeveynlerin özeleştirii yapmalarına engel olmaktadır (Holt, 2006).

5.1.4.1. Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılarla ilişkin sonuçlar ve tartışma

Araştırmadan elde edilen verilere göre annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ortalamaları, babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ortalamalarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anne ve babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerinin alt boyutlarda incelenmesinde babaların annelerden daha fazla etik konularda helikopterlik yaptıkları gözlemlenmiştir. Buna karşı anneler temel yaşam becerileri boyutunda babalardan daha fazla ortalama helikopterlik yaptıkları belirlenmiştir. Alt boyutlarda anne ve babaların

helikopterlik düzeylerini karşılaştırıldığında, anne ve babaların akademik konularda helikopterlik ve temel yaşam becerileri konusunda helikopterlik düzeyleri arasında fark bulunmuş. Bu farklılık anneler lehine pozitifdir. Bunun yanında ilişkili örneklem t-testi sonuçları anne ve babaların etik helikopterlik ve duygusal helikopterlik düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir fark olmadığını ortaya koymaktadır.

Literatür taramalarında da annelerin babalardan daha fazla helikopter tutum sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz (2019) yaptığı çalışmada 3/1 oranında annelerin, 7/1 oranında babaların helikopter tutum sergilediklerini ifade etmiştir.

Annelerin öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre öğrencilerin akademik başarılarına incelendiğinde, Türkçe başarılarında helikopter tutum gösteren annelerin çocuklarının, diğer ebeveyn tutumu gösteren annelerin çocuklarından daha düşük olduğu görülmüştür. Temel matematik başarılarına bakıldığında helikopter tutum gösteren annelerinin çocuklarının diğer ebeveyn tutumu gösteren annelerin çocuklarına göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

5.1.4.2. Annelerden hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre başarılarla ilişkin sonuçlar ve tartışma

Yapılan araştırma sonucuna göre çocukların akademik başarılarının annelerinden hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre öğrencilerin akademik başarılarına bakıldığında Türkçe ($\bar{X}=100$; $Ss=0,00$) ve matematikte ($\bar{X}=98,39$; $Ss=2,28$) en başarılı çocuklar annelerinden ilgisiz helikopter ebeveynlik tutum hisseden çocuklar olarak belirlenmiştir. Türkçe ve matematikte en az başarı ise annelerinden helikopter ebeveynlik tutum hisseden çocuklar olarak bulunmuştur. Tablo 4.21'de betimsel istatistikleri sunulan araştırma sonuçları göstermektedir ki annelerinden helikopter tutum hisseden çocukların akademik başarıları normal tutum ve ilgisiz tutum gösteren annelerin çocuklarının akademik başarılarından daha düşük çıkmıştır.

Bu araştırma bizi helikopter ebeveynlik gösteren annelerin kontrolcü ve aşırı mükemmeliyetçi tutumları çocuklarının ilkokuldan başlayarak ve ileriki yaşlara doğru daha da artarak çocuklarının akademik yaşamlarına olumsuz etkileri olduğu sonucuna ulaştırmaktadır (Sümer, Aktürk, Helvacı 2010).

5.1.4.3. Babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarılarına ilişkin sonuçlar ve tartışma

Bu çalışmada babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeylerine göre Türkçe başarıları incelendiğinde, helikopter ebeveynlik gösteren babaların çocuklarında Türkçe başarı ortalamaları, diğer ebeveynlik tutumu gösteren babaların çocuklarının Türkçe başarı ortalamalarından daha düşük çıkmıştır. Temel matematik becerilerinde ise anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

Marchant ve arkadaşları (2001), çalışmaları sonucu öğrencilerin akademik başarıları ile aile ve okul arasındaki ilişkiyi açıklamışlardır. Çocukların akademik başarılarını etkileyen faktörler arasında ebeveynlik şekilleri, aile katkısı, öğretme yöntemleri, okul çevresi gibi etmenler etkilidir. Bu araştırma sonuçları da göstermektedir ki ebeveynlik tutumları, öğrencilerin akademik başarılarını ve sosyal başarılarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Arslan ve Kırıl (2022), yapmış oldukları çalışmalarında çocukların sınıf öğretmenlerinin, çoğunluğunun helikopter tutuma sahip ebeveynlerin çocuklarının akademik başarılarının sevilerinin altında olduğunu ifade etmişlerdir.

Alan yazında araştırmadan çıkan sonuçlara paralel sonuçlar çıkmakla beraber en önemli sonucun ise çocuk ve ebeveynler üzerinde yapılan bu çalışmanın çocukların ileriki yaşlarında daha somut sonuçlar doğuracağı ve bu sonuçların ne yazık ki çocukların özellikle psikolojik yönden negatif olarak etkileneceğinin tespit edilmiş olmasıdır (Willoughby ve diğerleri, 2015: 672).

5.1.4.4. Babalardan hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine göre akademik başarılarına ilişkin sonuçlar ve tartışma

Çocukların akademik başarılarının babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılıklarının karşılaştırılması için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre çocukların Türkçe ($H(2)=0,13$, $p=0,94$) ve matematik ($H(2)= 3,50$, $p=0,17$) başarılarının babalarından hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerine göre farklılık bulunmadığını göstermektedir.

5.1.5. Çocuğun cinsiyetine göre öz algı ve hissedilen helikopter ebeveynlik düzeylerine ilişkin sonuçlar ve tartışma

Araştırma sonucuna göre anne ve babaların öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri incelenmiş annelerin öz algı helikopter tutumlarının çocukların cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak babalarda görülen öz algı helikopter ebeveyn tutumunun erkek çocuklara oranla kız çocuklar üzerinde daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Alan yazında benzer çalışmalarda da kız çocuklarına daha fazla helikopterlik yapıldığı sonucu görülmüştür (Okant Yaşın, 2018: 28). Bu durum babaların kız çocukları ile kurduğu bağın daha duygusal olmasıyla, kız çocuklarının fiziksel olarak erkek çocuklardan daha güçsüz olması ve babanın bu durumu telafi edebilmek adına kız çocuklarını yetiştirmede erkek çocuklarına oranla daha fazla helikopter ebeveynlik yapmasıyla açıklanabilir. Babalar kız çocuklarının erkek çocuklarına göre daha fazla korunmaya ve desteklenmeye muhtaç olduğunu düşünmektedir. Helikopter ebeveynliğin olumlu yönlerine bakarak Vygotsky'nin, 'Yapı iskele' modelindeki desteğin kız çocukları üzerinde daha uzun süre kalmasını sağlayarak kızlarını daha güvende tutmak istemektedirler.

5.2. Öneriler

Bu araştırmada ebeveynlerin helikopter ebeveynlik düzeyleri belirlenerek, helikopter ebeveyn davranışlarının ilkökul 3. sınıf çocuklarının sosyal ve akademik başarılarına etkisi incelenmiştir. Bunun yanında araştırma anne ve babanın öz algı helikopter ebeveynlik düzeyleri ile çocuklarının hissettikleri helikopter ebeveynlik düzeylerini karşılaştırmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda veriler toplanmış, gerekli analizler yapılmış ve yapılan analizler doğrultusunda elde edilen bulular tartışılmıştır.

Alan yazın taramalarında ebeveynlik üzerine yapılan çalışmalar veya akademik başarı üzerine yapılan çalışmalar genelde ortaokul, lise ve üniversite düzeyindedir. İlkokul çağındaki çocukların akademik başarılarının ölçüldüğü teze rastlanılmamıştır. Yapılan araştırmada aynı zamanda sosyal becerileri ölçülmüş ve helikopter ebeveynlerin etki düzeyleri gerekli analizler yapılarak çıkan sonuçlar tartışılmıştır. Bu bölümde ise daha önce yapılan detaylı incelemeler var ise de çözüm önerileri sunmada daha fazla veriye ihtiyaç olduğu görülmüştür ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Günümüz teknoloji çağında çocuklarını her dakika izleme ihtiyacı hisseden onları giyilebilir teknoloji ile takibe alan dijital bağ ile duygusal bağ arasında gidip gelen

ebeveynlerin farkında olmadan göstermiş olduğu helikopter tutumlarının çocukları üzerindeki olumsuz etkilerinin çocukların ileriki yaşlarında daha fazla hissedileceği yapılan çalışmalarda da belirtilmektedir (Lascala, 2019).

Yurt dışında yapılan çalışmalar ebeveynlik gibi evrensel bir olgunun ülkemiz sonuçları ile de benzerlik gösterdiği fakat ülkemizde Yılmaz (2019) ile ilk defa çalışıldığı ancak ebeveynliğin çocukların üzerine etkilerinin detaylı incelenmediği görölmektedir.

5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler

Bu çalışmada daha çok helikopter tutum gösteren ebeveynlerin çocuklarının sosyal ve akademik başarıları arasındaki ilişki üzerinde çalışıldığı için annelerin babalardan neden daha fazla helikopter tutum gösterdiğini açıklamak ayrı bir araştırma konusudur. Bu konuda çalışmalar yapılması önerilir.

Bundan sonraki çalışmalarda daha uzun süreçli incelemelerde bulunularak çalışılması, okul öncesi ve ilkokulda helikopter ebeveynlik gösterdiği düşünölen ebeveynlerin çocuklarının lise düzeyinde geldiğinde akademik başarı ve sosyal başarılarının ölçölmesine yönelik çalışmalar yapılması önerilir.

5.2.2. Ebeveynler İçin Öneriler

Anneler çocuklarının doğumlarından itibaren fiziksel ve duygusal anlamda babalardan daha fazla zaman geçirdiğini ve daha fazla bağ kurduklarını düşünerek, annelerin çocuklarını sosyalleşme yaşı geldiğinde artık özgür bırakması gerektiğinin farkına varmalıdırlar. Özellikle çocukların okullaşma çağı geldiğinde okulların rehber öğretmenleri, ebeveynleri eğitime alarak bu süreci daha etkili geçirmelerini sağlayabilirler.

Ebeveynlerin çocuk sahibi olmaya karar verdikten sonra mutlaka ebeveyn eğitim kurslarından yararlanmaları önerilir(sağlık ocaklarında gebe takibi sırasında).

5.2.3. Akademisyenler, Öğretmenler ve Eğitimciler İçin Öneriler

Geleceğimiz olan çocuklarımızı en sağlıklı ve donanımlı bir şekilde yetiştirmek istiyorsak önce onları yetiştiren ebeveynlerin eğitim seviyelerini yükseltmek ve ebeveynlik eğitimi almalarına imkan sağlamalıyız. Bu şartları okullarda veya çalışan ebeveynlerin işyerlerine giderek düzenli bir ebeveyn eğitim programı, öğretmen ve

rehber öğretmenler, pedagogların desteği ile sağlamamız geleceğimiz çocuklarımız için çok faydalı olacaktır.

Yapılan çalışma sonuçları göstermektedir ki ülkemizde ebeveynlik eğitime daha çok yer verilmelidir. Sağlık ocakları, Rehberlik Araştırma Merkezleri, Okul Rehberlik Servisleri, Sınıf Öğretmenleri bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatı çerçevesinde gerekli eğitimleri hazırlamalı ve ebeveynlere ulaştırılmalıdır. Ayrıca üniversitelerin ebeveyn eğitimi üzerine eğilmesi ve bu konuda okullara, halk eğitim merkezlerine akademik desteği sağlaması gerekmektedir.

Çocuklar için en önemli öğrenme sosyal etkileşim içinde gerçekleşen öğrenmedir (Suskind, 2020). Dolayısıyla çocuklarımızın çevresindeki insanlarla etkileşimi ne kadar yüksek olursa (arkadaş, kuzen, öğretmen, ebeveyn... vb) öğrenme daha kalıcı olur.

“Sevdiklerinize uçmaları için kanatlar, geri dönebilmeleri için kökler verin. Ve de yanınızda kalmaları için nedenler...” Dalai Lama

KAYNAKLAR

- Ahmann, J. S. & Glock, M. D. (1971). *Evaluating Pupil Growth: Principles of Tests and Measurement*. (fourth edition). Allyn and Bacon Inc.
- Akkuş, Z. (2005). *İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin özsaygı ve denetim odağı ile ilişkisi*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi].
- Aydın, A. G. (1985). *Sosyal başarı eğitimi ile sosyal beceri eğitiminin öğrenilmiş çaresizlik davranışının ortadan kaldırılmasına etkisi*, [Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Aydın, F. (2010). *Akademik başarının yordayıcısı olarak akademik güdülenme, öz yeterlilik ve sınav kaygısı*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Aydın, S., & Yakar, L. (2020). İlkokullarda yetiştirme programında (İYEP) karşılaşılan sorunlar, paydaşlarına olan katkıları ve çözüm önerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 795-814.
- Aydoğdu, F., & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 569-585
- Aysan, F., Uzbaş, A. (2004). İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal becerileri ve okul uyumu ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(8): 91-107.
- Aytekin, G. K. (2018). Pisa sonuçlarının 2003-2015 eğitim sistemi ve ekonomik göstergeler kapsamında incelenmesi: Türkiye ve Güney Kore örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 103-128.
- Babbie, E. (2004). *The practice of social research*. Belmont: Wadsworth/Thomson Learning. (12th edition) International Edition.
- Baltaş, (2020). *Ana-baba el kitabı*, (22.Basım), Remzi Kitabevi.
- Bektaş, A. (2010). *İlköğretim okulu yöneticilerinin sosyal iletişim becerilerinin sosyal iletişim becerileri ile sınıf öğretmenlerinin motivasyonu arasındaki ilişki*. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Berger PL, Luckmann T. (2008). *Gerçekliğin Sosyal İnşası/ Bir Bilgi Sosyolojisi İncelemesi*. Paradigma Yayıncılık.
- Besser, A. ve Priel, B. (2011). Dependency, self-criticism and negative affective responses following imaginary rejection and failure threats: Meaning-making processes as moderators or mediators. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 74, 31–40. <https://doi:10.1521=psyc.2011.74.1.31>
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Özçelik (çev.). Milli Eğitim Basımevi.
- Bradley-Geist, J. C., & Olson-Buchanan, J. B. (2014). Helicopter parents: An examination of the correlates of over-parenting of college students. *Education+ Training*, 56(4), 314-328.
- Bruce, T. (2010). *Early childhood: A guide for students* (2nd edn). Sage
- Bowly, (1969). *Güvenli bir dayanak ebeveyn - çocuk bağlanması ve sağlıklı insan gelişimi*. (Özakkaş, Ed), Güneri(çev.).

- Büyüköztürk, Ş. Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri [Scientific research methods]*. Pegem.
- Büyüköztürk, Ş., Köklü, N., Çokluk, Ö. (2022). *Sosyal bilimler için istatistik yöntemleri*. Pegem (26.Baskı).
- Can, G. (1992). *Akademik başarısızlık ve önlenmesi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_00000000094
- Checa P, Abundis-Gutierrez A. (2017). Parenting and temperament influence on school succeSs in 9-13 year olds. *Frontiers in Psychology*,(8, 543.)
- Cüceloğlu, (2023), *Savaşçı*, 77. Basım, Remzi Kitabevi.
- Çeçen, M., & Deniz, E. (2015). Lise Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları (Diyarbakir İli Örneği). *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 193-212.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim Online E-dergi*,2(2),28-34.05/12/2018tarihinde <http://ilkogretimonline.org.tr/vol2say2/v02s02d.pdf> adresinden alınmıştır.
- Derman,M. T., & Başal, H. A. (2013). Okul öncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 115-144.
- Dökmen, Ü. (1988). *Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psikodrama ile geliştirilmesi*. Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 21(1), 155-190. https://doi.org/10.1501/Egifak_00000000999
- Erdiller, B. Z. (2010). *Erken çocukluk eğitiminde temel kuram ve yaklaşımlar*.(Diken, Ed), Erken çocukluk eğitimi (Ss. 56-90). Pegem
- Eagleton, T. (2011). *Edebiyat kuramı*. Birkan (çev.). Ayrıntı.
- Etikan, İ., Musa, S. A. & AlkaSsim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*. 5(1), 1-4. doi: 10.11648/j.ajtas.20160501.11
- Farley JP, Kim-Spoon J. (2014). Ergen öz düzenlemesinin gelişimi: Ebeveyn, akran, arkadaş ve romantik ilişkilerin rolünün gözden geçirilmesi. *Ergenlik Dergisi*, 37(4), 433-440.
- Fischer JL, Forthun LF, Pidcock BW, Dowd DA. (2007). Parent relationships, emotion regulation, psychosocial maturity and college student alcohol use problems. *Journal of Youth and Adolescence*, 36, 912–926.
- Fray, S.J. ve Mark, H.A. (1987). The aSsertive agreSsis ve distinction and the croSs-culturel pespective. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 103-111.
- Ganaprakasam, C., DavaidaSs, K. S. ve Muniandy, S. C. (2018). Helicopter parenting and psychological consequences among adolescent. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 8(6).
- Ginott, H. G. (2009). *Between parent and child: The bestselling claSsic that revolutionized parent-child communication*. Harmony. Crown Yayın Grubu.
- Goleman, D. (1995). *Duygusal zeka*. Yüksel(çev.). Varlık Yayınları.
- Güven, G. ve Azkeskin, K. E. (2010). *Erken çocukluk eğitimi ve okul öncesi eğitim*. H. İ. Diken (Ed.), Erken çocukluk eğitimi (Ss. 2-50). Pegem
- Habertürk. (2023, Haziran 26). *Anne babalar dikkat: Helikopter ebeveynlik çocukların gelişimini olumsuz etkileyebilir*. <https://www.haberturk.com/saglik/haber/884022-anne-babalar-dikkat>

- Huang, L. (2008). Social capital and student achievement in Norwegian secondary schools. *Learning and Individual Differences*, 19(2), 320-325. doi:10.1016/j.lindif.2008.11.004
- Holt, M. L. (2006). *Influence of Head Start on parent education: A pilot study*. [Master's thesis, Morgan State University].
- Jersild, A. T. (1983). Çocuk Psikolojisi. Çev: Gülseren Günçe. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 4,
- Julian, C. & Stanley, K. D. (1972). *Educational and psychological measurement and evaluation*. Prentice-Hall Inc.
- Kantrowitz, B., & Tyre, P. (2006, May 26). *The fine art of letting go*. (Erişim Tarihi: 12.09.2018).Newsweek.http://www.usc.edu/studentaffairs/parents/images/TheFineArtOfLetting
- Kara, E. (2003). *Öğretmen ve öğrencilerin sosyal beceri algılarına etki eden faktörler*. [Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Karslı, t. A. (2018). Vygotsky ve piaget'nin kuramsal yaklaşımları bağlamında insan bilişsel gelişimi üzerinde toplumsallaşma etkisi ve bilişsel gelişim sürecinde aktif bir eğitici yapı olarak toplumsallaşma: eğitim ve bilişsel gelişim psikolojisindeki kuramsal tartışmaların tarihsel-toplumsal perspektifi. *Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi E-Dergisi*, 5(2), 61-70.
- Kouros CD, Pruitt MM, Ekas NV, Kiriaki R, Sunderland M. (2017). Helicopter parenting, autonomy support, and college students' mental health and well-being: The moderating role of sex and ethnicity. *Journal of Child and Family Studies*. 26(3), 939–949
- Lam, B. T. & Ducreux, E. (2013). Parental influence and academic achievement among middle school students: *Parent perspective*. *Journal of Human Behaviour in the Social Environment*, 23(5), 579-590. doi: 10.1080/10911359.2013.765823
- Lascala, M. (2019). What is helicopter parenting? *Experts say it's too much for kids*. <https://www.goodhousekeeping.com/life/parenting/> Erişim tarihi: 21 Ekim 2022
- Liu, J., & Lynn, R. (2015). Chinese sex differences in intelligence: Some new evidence. *Personality and individual differences*, 75, 90–93. doi.org/10.1016/j.paid.2014.11.002
- Luebke, A. M., Mancini, K. J., Kiel, E. J., Spangler, Brooke, R., Semlak, J. L., ve FuSsner, L. M. (2016). Dimensionality of helicopter parenting and relations to emotional, decisionmaking and academic functioning in emerging. *Adults ASseSsment*, 25(7): 841–857.
- Matson, J. L. Ve Ollendick, T. H. (1988). *Enhancing children's social skills*. Pergamon Press.
- Odenweller, K. G., Booth-Butterfield, M. ve Weber, K. (2014). Investigating Helicopter Parenting, Family Environments, and Relational Outcomes for Millenials. *Communication Studies*, 407-425. doi/10.1080/10510974.2013.811434
- Okant Yaşın, Ç. (2018). *Helikopter ebeveyn sahibi y kuşağının iş ve yaşam tatmini üzerine sosyolojik bir analiz*. [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Özel E, Zelyurt H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16(36), 9-34.
- Özlek, S. (2004). *Lise öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini yordayan bazı değişkenler*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi].
- Padilla-Walker, L. M., & Nelson, L. J. (2012). Black Hawk down? Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging

- adulthood. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1177-1190.
<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.03.007>
- Rime ve Zech, 2001; akt: Kuzucu, 2006. Carter, V. & Good, E. (1973). *Dictionary of education*. (fourth edition). McGraw Hill Book Company
- Ross W. Greene, (2022), *Zor çocuk*, Er (çev.; 3.baskı), Kronik Kitap.
- Shoup, R., Gonyea, R. M. ve Kuh, G. D. (2009). Impact of helicopter parents. Paper presented at the annual meeting of the Association for Institutional Research, Atlanta, GA. <http://cpr.indiana.edu/uploads/AIR%202009%20Impact%20of%20Helicopter%20Parents.pdf> Erişim: 3.3.2018
- Suskind, (2020), *Otuz Milyon Kelime*, Eret, Satılmış (çev.; 15. Baskı), Buzdağı Yayınevi.
- Sümer, Aktürk, Helvacı 2010, Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye’de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, Haziran 2010, 13 (25), 42-59.
- Şahin, F. T., & Kalburan, F. N. C. (2009). Aile eğitim programları ve etkililiği: Dünyada neler uygulanıyor?. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 1-12.
- Tayan, E., Gedik, S. D., Morkoyunlu, Z., Sözbilir, M., ve Konyalıoğlu, A. C. (27-30 Nisan 2018). *Türkiye’de ebeveyn-çocuk ilişkisini araştıran makaleler üzerine içerik analizi. X. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Nevşehir, Türkiye.*
- Underwood, J. J. (2011). *The role of cultural capital and parental involvement in educational achievement and implications for public policy*. Unpublished master’s thesis, East Carolina University.
- Van Ingen, D. J., Freiheit, S. R., Steinfeldt, J. A., Moore, L. L., Wimer, D. J., Knutt, A. D., ve Roberts, A. (2015). Helicopter parenting: The effect of an overbearing caregiving style on peer attachment and self-efficacy. *Journal of College Counseling*, 18, 7–20. doi:10.1002/j.2161-1882.2015.00065.x
- Varol, V. (2017). Öğretmen eğitim programlarında öğretmen eğilimlerinin öğretilmesine dair öğretmen adaylarının algıları. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 67-84. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.283014>
- Web, J., & Musello, C. (2014), *Çocuklarda ihmalin izi: Boşluk hissi*, Arıkan (çev.; 22.Baskı), Sola Unitas Yayınları.
- Willoughby, B.J., Hersh, J.N., Padilla-Walker, L.M. & Nelson, L.J. (2015). ‘Back Off!’ Helicopter parenting and retreat from marriage among emerging adults. *Journal of Family Issues*, 36(5), 669-692.
- Wolman, B. B. (1973). *Victims of success: Emotional problems of executives*. Quadrangle.
- Y Hong, J-C., Hwang, M.-Y., Kuo, Y-C. ve Hsu, W-Y. (2015). Parental monitoring and helicopter parenting relevant to vocational student's procrastination and self-regulated learning. *Learning and Individual Differences*, 42, 139-146, <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2015.08.003>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Y. (2016). Eğitim sosyolojisi perspektifi ile Piaget ve Vygotsky’nin bilişsel gelişim kuramları üzerine sosyolojik bir analiz denemesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 617-628.
- Yılmaz ve Büyükcebeci (2019). Bazı pozitif psikoloji kavramları açısından helikopter ebeveyn tutumlarının sonuçları. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 9(54), 707-744.

- York, T. T., Gibson, C. & Rankin, S. (2015). Defining and measuring academic success. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 20, 1-5.
- Yüksel, G. (1997). *Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyine etkisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi].

EKLER

EK 1. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) (Çocuk)

Okulunuz:

Kod numarası:

ANNEM				Sevgili çocuklar aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup ifadelerde belirtilen durumları anne ve babanızı günlük yaşantılarını düşünerek anneniz için sol tarafa, babanız için sağ tarafa dikkatlice işaretleyiniz. 1 Hiçbir Zaman, 2. Arada Sırada, 3. Çoğu Zaman ve 4. Her Zaman olacak şekilde dikkatlice işaretleyiniz.	BABAM			
1	2	3	4		1	2	3	4
				1. Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek ister.				
				2. Ne zaman üzgün olsam ısrarla “neyin var” diye sorar.				
				3. Arkadaşlarımla oyun oynarken oyunumuza müdahale etmeden durmaz				
				4. Akşam eve geldiğimde ilk soruları genellikle okul hayatım ile ilgili olur.				
				5. Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanır.				
				6. Okula başladığım günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beni bekler.				
				7. Suratımın asık olmasına hiç katlanamaz.				
				8. Sınav sonuçlarımın açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla bekler.				
				9. Çok sık nasihat eder.				
				10. Benim özel bir hayatım olabileceğini kabul etmek istemez.				
				11. Okul notlarım için benden daha çok o kaygılanır.				
				12. Yüz kızartıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat eder.				
				13. Parkta ve sokakta gezerken asla elimi bırakmak istemez.				
				14. Duygularımı her zaman merak eder.				
				15. Öğretmenim ile çok sık görüşmek ister.				
				16. Kötü huy ve alışkanlıklar edinmemden çok korkar.				
				17. Bana yemek yedirmek için arkamdan koşturur.				
				18. Çantamın içini ve ceplerimi sık sık kurcalamaktan hoşlanır.				
				19. Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirir.				
				20. Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterir.				
				21. Mükemmel bir insan olmamı ister.				

EK 2. Sosyal Beceri Ölçeği (Çocuk)

Sevgili çocuklar, lütfen formu dikkatli okuyunuz.1 Hiçbir Zaman, 2 Arada Sırada, 3.Çoğu Zaman, 4.Her Zaman olacak şekilde dikkatlice işaretleyiniz	1	2	3	4
22. Arkadaşım güzel bir şey yaptığında onu tebrik ederim.				
23. Arkadaşım herhangi bir şeye üzüldüğünde, onunla üzüntüsünü konuşarak paylaşıyorum.				
24. Arkadaşlarıma ve öğretmenlerime “günaydın, iyi günler, iyi akşamlar “derim.				
25. Arkadaşım hoşuma gitmeyen bir şey yaptığında ona söylerim.				
26. Bir konuyu anlamadığımda öğretmenime anlamadığımı ve bir daha tekrar etmesini söylerim.				
27. Ödevimi yapamadığımda öğretmenime nedenini, o sormadan söylerim.				
28. Sınıfımıza yeni gelen öğrenciyle hemen tanışırım.				
29. Grup çalışması yaparken fikirlerimi söylerim.				
30. Yanlış yapan bir arkadaşımın hatasını kırıncı olmadansöylerim.				
31. Öğrendiğim bir bilgiyi arkadaşlarıma anlatırım.				
32. Yere düşen arkadaşımı kaldırdığımda ona yardımcı olduğum için mutlu olurum.				
33. Arkadaşım başka bir öğrenciyi dövmek istediğinde onu engellerim.				
34. Sınıf işlerini gönüllü yaparım.				
35. Çevremi temiz tutarım.				
36. Çatışılan durumlarda uzlaşabilmek için yeni öneriler geliştiririm.				
37. Yardıma muhtaç insanlar için dua ederim.				
38. Kötü bir olayı sinirlenmeden olumlu bir şekilde düzeltirim.				
39. Yolda gördüğüm taşı kenara koyarım.				
40. Herkese eşit davranırım.				
41. Yardıma ihtiyacı olan insanlara elimden geldiğince yardım ederim.				

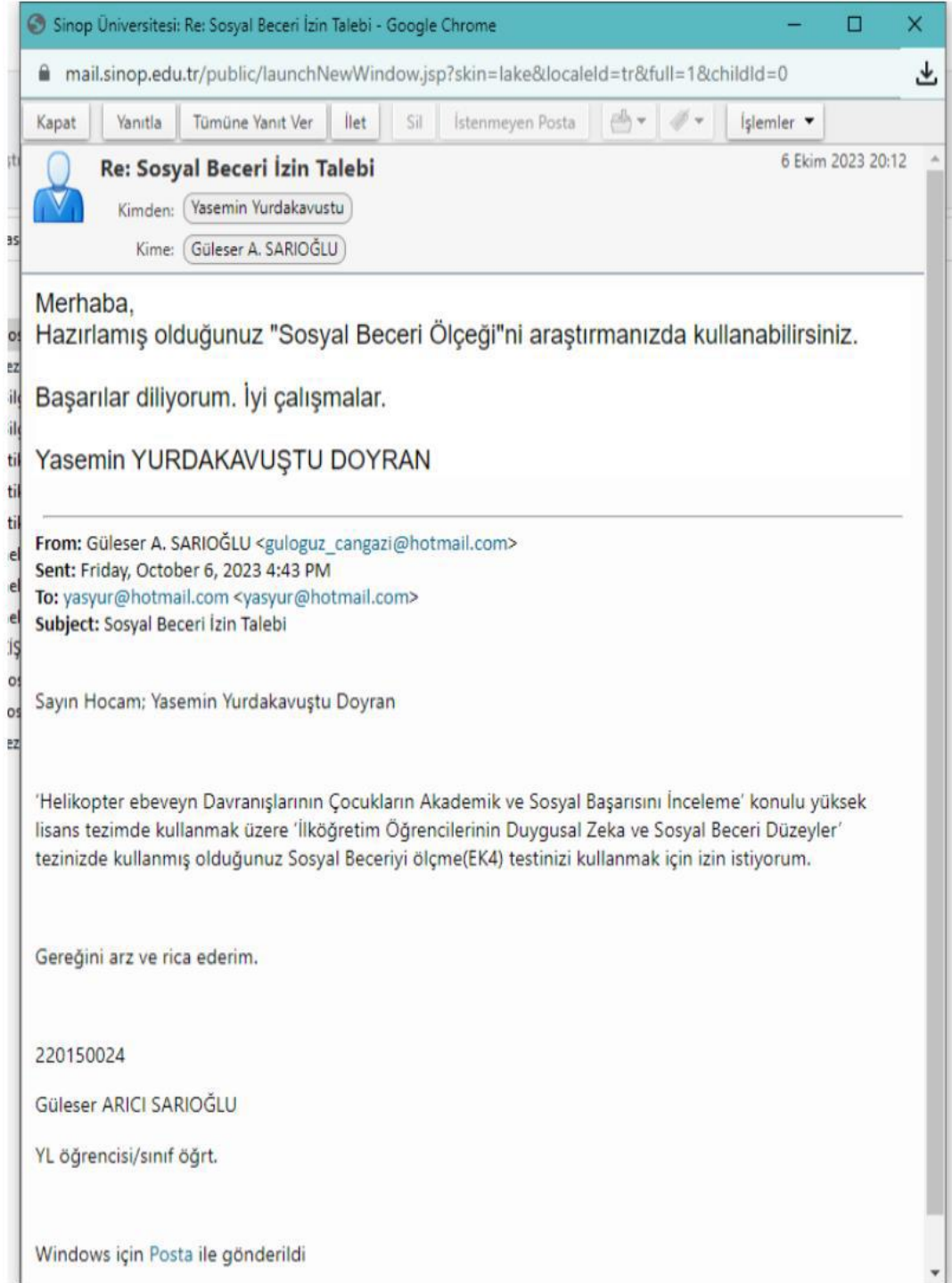
EK 3. Kişisel Bilgi Formu (Anne/Baba)

1. Kod:			
2. Çocuğunuzun Cinsiyeti?	☐ Kız	☐ Erkek	
3. Çocuğunuzun Uyuğu	☐ TC	☐ Diğer_____	
4. Aylık Geliriniz	Lütfen miktar olarak yazınız.....tl		
5. Çocuğunuzun düzenli katıldığı spor, tiyatro, müzik vb sosyal etkinlik var mı?	☐ Evet	☐ Hayır	
6. Çocuğunuzun günlük televizyon izleme süresi ne kadardır?	☐ 1-2 Saat	☐ 3-4 Saat	
	☐ 4-5 Saat	☐ Daha fazla	
7. Annenin Eğitim Durumu	☐ Okula Gitmemiş	☐ Lise	
	☐ İlkokul	☐ Üniversite	
	☐ Ortaokul	☐ Lisansüstü	
8. Babanın Eğitim Durumu	☐ Okula Gitmemiş	☐ Lise	
	☐ İlkokul	☐ Üniversite	
	☐ Ortaokul	☐ Lisansüstü	
9. Yaşadığınız yerleşim birimi	☐ Köy	☐ Şehir	
	☐ Kasaba		
10. Sahip olduğunuz çocuk sayısı:	☐ Tek çocuk	☐ 3 çocuk	
	☐ 2 çocuk	☐ 4 çocuk	
		☐ 5 ve daha fazla çocuk	
11. 3.sınıfta okuyan çocuk kaçınıcı çocuğunuz?	☐ İlk çocuk	☐ Dördüncü çocuk	
	☐ İkinci Çocuk	☐ Beşinci çocuk	
	☐ Üçüncü çocuk	☐ En küçüğü	

EK 4. Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) (Anne/Baba)

Sevgili anne ve babalar aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup ifadelerde belirtilen durumları günlük yaşantılarınızı düşünerek; 1 Hiçbir Zaman, 2. Arada Sırada, 3. Çoğu Zaman ve 4. Her Zaman olacak şekilde dikkatlice işaretleyiniz.	1	2	3	4
1. Çocuğumun her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek isterim.				
2. Çocuğumun ne zaman üzgün olsa ısrarla “neyin var” diye sorarım.				
3. Çocuğum arkadaşları ile oyun oynarken oyunlarına müdahale etmeden durmam.				
4. Çocuğum akşam eve geldiğimde ilk sorularım genellikle okul hayatı ile ilgili olur.				
5. Çocuğumun dünyasının ve çevresinin kötü insanlarla dolu olduğuna inanırım.				
6. Çocuğumun okula başladığı günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beklerim.				
7. Çocuğumun suratımın asık olmasına hiç katlanamam.				
8. Çocuğumun sınav sonuçlarımın açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla beklerim.				
9. Çocuğuma çok sık nasihat ederim.				
10. Çocuğumun özel bir hayatı olabileceğini kabul etmek istemem.				
11. Çocuğumun okul notları için ondan daha çok kaygılanırım.				
12. Çocuğumun yüz kızartıcı bir davranışta bulunmaması konusunda çok nasihat ederim.				
13. Çocuğumun parkta ve sokakta gezerken asla elini bırakmak istemem.				
14. Çocuğumun duygularını her zaman merak ederim.				
15. Çocuğumun öğretmeni ile çok sık görüşmek isterim.				
16. Çocuğumun kötü huy ve alışkanlıklar edinmesinden çok korkarım.				
17. Çocuğuma yemek yedirmek için arkasından koştururum.				
18. Çocuğumun çantasının içini ve ceplerini sık sık kurcalamaktan hoşlanırım.				
19. Çocuğumun karşı cinsten bir arkadaşının olması ihtimali beni endişelendirir.				
20. Çocuğumun okul ödevleri için ondan çok ben çaba gösteririm.				
21. Çocuğumun mükemmel bir insan olmasını isterim.				

EK 5. Ölçek Kullanım İzinleri (Sosyal Beceri Ölçeği)

EK 6. Ölçek Kullanım İzinleri (Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği)

31 | YILMAZ

İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir...

Ek 1: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)

ANNEM					Arkadaşlar kendi çocukluğunuzu hatırlamanızı, anne ve babanızın aşağıda sayılan tutum ve davranışlara sahip olup olmadıklarını düşünmenizi istiyorum. Aşağıda yazılan davranış ve tutumları hem anneniz hem de babanız için ayrı ayrı değerlendirerek cevaplayınız.	BABAM				
Hiç Böyle Davranmaz	ARADA SIRA DA	Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN	Böyle Davranır		Hiç Böyle Davranmaz	ARADA SIRA DA	Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN	Böyle Davranır
HEP BÖYLE Davranır						Hiç Böyle Davranmaz	ARADA SIRA DA	Böyle Davranır	ÇOĞU ZAMAN	Böyle Davranır
(1)	(2)	(3)	(4)		1- Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		2- Ne zaman üzgün olsam ısrarla “neyin var” diye sorardı.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		3- Arkadaşlarımla oyun oynarken oyunumuza müdahale etmeden duramazdı.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		4- Akşam eve geldiğimde ilk soruları genellikle okul hayatım ile ilgili olurdu.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		5- Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		6-Okula başladığım günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beni beklerdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		7- Suratımın asık olmasına hiç katlanamazdı.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		8- Sınav sonuçlarımın açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla beklerdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		9- Çok sık nasihat ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		10- Benim özel bir hayatım olabileceğini kabul etmek istemezdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		11- Okul notlarım için benden daha çok o kaygılanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		12- Yüz kızartıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		13- Parkta ve sokakta gezerken asla elimi bırakmak istemezdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		14- Duygularımı her zaman merak ederdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		15- Öğretmenim ile çok sık görüşmek isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		16- Kötü huy ve alışkanlıklar edinmemden çok korkardı.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		17-Bana yemek yedirmek için arkamdan koştururdu.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		18- Çantamın içini ve ceplerimi sık sık kurcalamaktan hoşlanırdı.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		19- Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirirdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		20- Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterirdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	
(1)	(2)	(3)	(4)		21- Mükemmel bir insan olmamı isterdi.	(1)	(2)	(3)	(4)	

Ek 2: Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Puanlama ve Değerlendirme Yönergesi

Alt Boyutlar	Ölçek Maddeleri
Etik ve ahlaki konularda helikopterlik (EAKH)	5-9-12-16-21
Akademik / okul yaşamı konularında helikopterlik (AOYKH)	4-8-11-15-20
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik” (TGYBKH)	1-3-6-13-17-18
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik” (DYKH)	2- 7-10-14-19
AÇIKLAMA: - Boyutlar birbirleriyle karşılaştırılırken, her boyuttan elde edilen puan toplamı o boyuta ait madde sayısına bölünmelidir. - Ölçeğin toplam puanı, anne ve/veya babanın helikopter ebeveyn tutumu konusundaki genel seviyesini gösterir. Bu konudaki alt ve üst sınırlar (kesme noktaları) şöyledir: *Helikopter tutum: (Aritmetik ortalama + 2 SS) = 56 puan ve üzeri Normal ilgi sınırları: (Aritmetik ortalama ± 1 SS) = 32 – 55 puan arası İlgisiz Tutum (Aritmetik ortalama - 2 SS) = 21 – 31 puan arası - Anne ve baba bölümleri ayrı ayrı puanlanmalıdır.	

NOT: Bilimsel etik ve ilkelere bağlı kalmak koşuluyla araştırmacı ve eğitimciler tarafından kullanılması için izin alınmasına gerek yoktur.

EK 7. Onam Formları

SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Değerli Veliler,

Benim adım Güleser A. SARIOĞLU. Sinop Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi yüksek lisans öğrencisiyim. Sinop Üniversitesi Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL yönetiminde yüksek lisans eğitimine devam etmekteyim.

Sizi Ebeveyn davranışlarının çocukların akademik ve sosyal becerilerine etkisinin incelendiği araştırma çalışmasına katılmaya davet ediyorum. Çocuğunuz, Sinop ili merkez ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir okulda 3. Sınıf öğrencisi olduğundan dolayı bu çalışma için olası bir katılımcı olarak seçildiniz. Lütfen bu formu okuyun ve bu çalışmaya katılmayı kabul etmeden önce aklınıza takılan çalışma ile ilgili tüm soruları sorun.

Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi dönemden itibaren çocukların akademik başarı ve sosyal beceri gelişimlerinin sağlanmasını istemektedir. Çocukların akademik başarı ve sosyal beceri düzeylerini etkileyen birçok etmen vardır. Bu çalışma eğer varsa helikopter ebeveyn davranışlarının etkisini ortaya çıkarmak için yapılmaktadır.

Eğer bu çalışmaya çocuğunuzun katılmasını kabul ederseniz çocuğunuz yaklaşık 20 dakika süren üç bölümden oluşan 62 soruluk bir anket dolduracak. Buna ek olarak çalışmaya katılmayı kabul etmeniz halinde çocuğunuzun İYEP (İlkokul Yetiştirme Eğitim Programı) sonuçlarına erişim izni vermiş oluyorsunuz.

Bu çalışmaya katılmak çocuğunuz için akademik, sosyal ve psikolojik risk taşımamaktadır. Bu çalışmaya çocuğunuzun katılması çocuğunuzun zamanı dışında herhangi bir maliyet getirmeyecektir. Ayrıca çocuğunuza katılması halinde ödül ya da ücret de ödenmeyecektir.

Bu çalışmadan elde edilen veriler yasaların gerektirdiği gibi özel ve gizli tutulacaktır. Yayınlayabileceğim her türlü raporda, bu çalışmadaki katılımcıları tanımayı mümkün kılacak herhangi bir bilgiye yer verilmeyecektir. Çocuğunuz ve sizin anketlerinizi eşleştirebilmek için gönderilen anketlere kod verilmiştir. Bu kod tamamen rastgele hazırlanmış olup sizin ve çocuğunuzun kimliğini ifşa edecek bir bilgi içermemektedir. Tamamlanan anketler güvenli bir şekilde saklanacak ve kayıtlara yalnızca araştırmacı erişebilecek.

Bu çalışmaya katılım gönüllüdür. Katılmaya karar verseniz dahi sonrasında ayrılabilirsiniz.

Bu araştırma çalışmasıyla veya bu çalışmaya katılımınızla ilgili herhangi bir sorunuz varsa, lütfen bana telefon (5057959439) veya e-posta (guleser3757@gmail.com ile ulaşın. Ayrıca danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL e-posta (vvarol@sinop.edu.tr) ile iletişime geçebilirsiniz.

Bu çalışmayla ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz varsa ve araştırmacı(lar) dışında biriyle konuşmak isterseniz, Korucuk Mahallesi Üniversite Caddesi 15 Temmuz Yerleşkesi No:21B,57000 – SİNOP adresinden veya 0 368 271 57 68 (1207) telefon numarasından Sinop Üniversitesi Etik Kurulu ile iletişime geçmeniz önerilir.

Onay Beyanı:

Yukarıdaki bilgileri okudum. Sorular sordum ve cevaplar aldım. Çocuğumun çalışmaya katılmayı kabul ediyorum, öğretmenin soracağı sorulara cevap vermesine izin veriyorum.

Veli: _____

İmza: _____

Tarih: _____

SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Değerli Anneler,

Benim adım Güleser A. SARIOĞLU. Sinop Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi yüksek lisans öğrencisiyim. Sinop Üniversitesi Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL yönetiminde yüksek lisans eğitimine devam etmekteyim.

Sizi Ebeveyn davranışlarının çocukların akademik ve sosyal becerilerine etkisinin incelendiği araştırma çalışmasına katılmaya davet ediyorum. Çocuğunuz, Sinop ili merkez ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir okulda 3. Sınıf öğrencisi olduğundan dolayı bu çalışma için olası bir katılımcı olarak seçildiniz. Lütfen bu formu okuyun ve bu çalışmaya katılmayı kabul etmeden önce aklınıza takılan çalışma ile ilgili tüm soruları sorun.

Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi dönemden itibaren çocukların akademik başarı ve sosyal beceri gelişimlerinin sağlanmasını istemektedir. Çocukların akademik başarı ve sosyal beceri düzeylerini etkileyen birçok etmen vardır. Bu çalışma eğer varsa helikopter ebeveyn davranışlarının etkisini ortaya çıkarmak için yapılmaktadır.

Eğer bu çalışmaya katılmayı katılmasını kabul ederseniz yaklaşık 15 dakika süren iki bölümden oluşan 32 soruluk bir anket dolduracaksınız. Bu çalışmaya katılmak özel ve mesleki hayatınızı etkileyecek akademik, sosyal ve psikolojik risk taşımamaktadır. Bu çalışmaya katılmanız size zamanız dışında herhangi bir maliyet getirmeyecektir. Ayrıca katılmanız halinde ödül ya da ücret de ödenmeyecektir.

Bu çalışmadan elde edilen veriler yasaların gerektirdiği gibi özel ve gizli tutulacaktır. Yayınlayabileceğim her türlü raporda, bu çalışmadaki katılımcıları tanımayı mümkün kılacak herhangi bir bilgiye yer verilmeyecektir. Çocuğunuz ve sizin anketlerinizi eşleştirebilmek için gönderilen anketlere kod verilmiştir. Bu kod tamamen rastgele hazırlanmış olup sizin ve çocuğunuzun kimliğini ifşa edecek bir bilgi içermemektedir. Tamamlanan anketler güvenli bir şekilde saklanacak ve kayıtlara yalnızca araştırmacı erişebilecektir.

Bu çalışmaya katılım gönüllüdür. Katılmaya karar verseniz dahi sonrasında ayrılabilirsiniz.

Bu araştırma çalışmasıyla veya bu çalışmaya katılımınızla ilgili herhangi bir sorunuz varsa, lütfen bana telefon (5057959439) veya e-posta (guleser3757@gmail.com ile ulaşın. Ayrıca danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL e-posta (vvarol@sinop.edu.tr) ile iletişime geçebilirsiniz.

Bu çalışmayla ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz varsa ve araştırmacı(lar) dışında biriyle konuşmak isterseniz, Korucuk Mahallesi Üniversite Caddesi 15 Temmuz Yerleşkesi No:21B, 57000 – SİNOP adresinden veya 0 368 271 57 68 (1207) telefon numarasından Sinop Üniversitesi Etik Kurulu ile iletişime geçmeniz önerilir.

Onay Beyanı:

Yukarıdaki bilgileri okudum. Sorular sordum ve cevaplar aldım. Çocuğumun çalışmaya katılmayı kabul ediyorum, öğretmeninin soracağı sorulara cevap vermesine izin veriyorum.

Anne: _____

İmza: _____

Tarih: _____

SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Değerli Babalar,

Benim adım Güleser A. SARIOĞLU. Sinop Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi yüksek lisans öğrencisiyim. Sinop Üniversitesi Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL yönetiminde yüksek lisans eğitimine devam etmekteyim.

Sizi Ebeveyn davranışlarının çocukların akademik ve sosyal becerilerine etkisinin incelendiği araştırma çalışmasına katılmaya davet ediyorum. Çocuğunuz, Sinop ili merkez ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir okulda 3. Sınıf öğrencisi olduğundan dolayı bu çalışma için olası bir katılımcı olarak seçildiniz. Lütfen bu formu okuyun ve bu çalışmaya katılmayı kabul etmeden önce aklınıza takılan çalışma ile ilgili tüm soruları sorun.

Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi dönemden itibaren çocukların akademik başarı ve sosyal beceri gelişimlerinin sağlanmasını istemektedir. Çocukların akademik başarı ve sosyal beceri düzeylerini etkileyen birçok etmen vardır. Bu çalışma eğer varsa helikopter ebeveyn davranışlarının etkisini ortaya çıkarmak için yapılmaktadır.

Eğer bu çalışmaya katılmayı katılmasını kabul ederseniz yaklaşık 15 dakika süren iki bölümden oluşan 32 soruluk bir anket dolduracaksınız. Bu çalışmaya katılmak özel ve mesleki hayatınızı etkileyecek akademik, sosyal ve psikolojik risk taşımamaktadır. Bu çalışmaya katılmanız size zamanız dışında herhangi bir maliyet getirmeyecektir. Ayrıca katılmanız halinde ödül ya da ücret de ödenmeyecektir.

Bu çalışmadan elde edilen veriler yasaların gerektirdiği gibi özel ve gizli tutulacaktır. Yayınlayabileceğim her türlü raporda, bu çalışmadaki katılımcıları tanımayı mümkün kılacak herhangi bir bilgiye yer verilmeyecektir. Çocuğunuz ve sizin anketlerinizi eşleştirebilmek için gönderilen anketlere kod verilmiştir. Bu kod tamamen rastgele hazırlanmış olup sizin ve çocuğunuzun kimliğini ifşa edecek bir bilgi içermemektedir. Tamamlanan anketler güvenli bir şekilde saklanacak ve kayıtlara yalnızca araştırmacı erişebilecektir.

Bu çalışmaya katılım gönüllüdür. Katılmaya karar verseniz dahi sonrasında ayrılabilirsiniz.

Bu araştırma çalışmasıyla veya bu çalışmaya katılımınızla ilgili herhangi bir sorunuz varsa, lütfen bana telefon (5057959439) veya e-posta (guleser3757@gmail.com ile ulaşın. Ayrıca danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL e-posta (vvarol@sinop.edu.tr) ile iletişime geçebilirsiniz.

Bu çalışmayla ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz varsa ve araştırmacı(lar) dışında biriyle konuşmak isterseniz, Korucuk Mahallesi Üniversite Caddesi 15 Temmuz Yerleşkesi No:21B, 57000 – SİNOP adresinden veya 0 368 271 57 68 (1207) telefon numarasından Sinop Üniversitesi Etik Kurulu ile iletişime geçmeniz önerilir.

Onay Beyanı:

Yukarıdaki bilgileri okudum. Sorular sordum ve cevaplar aldım. Çocuğumun çalışmaya katılmayı kabul ediyorum, öğretmeninin soracağı sorulara cevap vermesine izin veriyorum.

Baba: _____

İmza: _____

Tarih: _____

EK 8. Araştırma izin Belgesi

Sinop Üniversitesi Evrak Tarih ve Sayısı: 15.12.2023-225825

T.C.
SİNOP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-25072426-605.01-92112449
Konu : Araştırma İzni Talebi
(Güleser ARICI SARIOĞLU)

14.12.2023

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi: a) Sinop Üniversitesi Rektörlüğünün (Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü) 06.12.2023 tarihli ve 223412 sayılı yazısı.
b) Müdürlük Makamının 13.12.2023 tarihli ve E-25072426-605.01-91986731 sayılı Oluru.

Sinop Üniversitesi Rektörlüğü (Lisansüstü Eğitim Enstitüsü) Temel Eğitim Anabilim Dalı Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL'un danışmanı olduğu tezli yüksek lisans programı öğrencisi Güleser ARICI SARIOĞLU'nun "Helikopter Ebeveyn Davranışlarının Çocuğun Sosyal ve Akademik Başarısına Etkisinin İncelenmesi" isimli tez çalışması hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri değerlendirilmiş olup söz konusu projenin, İlimiz geneli resmi ilkokullarda yürütülmesine ilgi (b) Olur ile izin verilmiştir. Çalışma sonucunda düzenlenecek raporun basılı ve dijital ortamda araştırmacı tarafından Müdürlüğümüze teslim edilmesi hususunda;

Bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Osman CEBECİ
Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-Olur (1 sayfa)
2-İlgi (a) yazı ve ekleri (25 sayfa)

Dağıtım:
Gereği İçin;
Merkez İlçe İlkokul Müdürlüklerine
İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerine

Bilgi İçin;
Sinop Üniversitesi Rektörlüğü
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Hükümet Konağı Kat: 2 Merkez/Sinop

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (368) 261 19 87

Bilgi için: Ayşe KELEŞ

E-Posta: stratejigelistirme57@meb.gov.tr

Unvan : Memur

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: sinop.meb.gov.tr

Faks: 3682611507

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d78f-5eae-3fc7-8ce8-84a0 kodu ile teyit edilebilir.

EK 9. Etik Kurulu Onay Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 21.11.2023-217674

T.C.
SINOP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu
Karar Belgesi

Oturum Tarihi	Oturum Sayısı	Oturum Karar Sayıları
03.11.2023	9	2023/194-226

Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Prof. Dr. Erkal ARSLANOĞLU başkanlığında 03.11.2023 tarihinde 09:00-12:00 saatleri arasında toplanarak aşağıdaki kararı almıştır.

Karar Sayısı: 2023/204

Yüksek Lisans Öğrencisi Güleser ARICI SARIOĞLU ve Dr. Öğr. Üyesi Volkan VAROL'un 20 Ekim 2023 tarihli "*Helikopter Ebeveyn Davranışlarının Çocuğun Sosyal ve Akademik Başarısına Etkisi*" başlıklı araştırmalarına ait ekte sunulan belgeler, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulunca değerlendirilmiştir.

Araştırmanın fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu araştırmacılara ait olmak üzere ve "Kişisel Verilerin Korunması Kanununa" dikkat edilmesi şartıyla Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesine "**Uygun**" olduğunun kabulüne, sonucun sorumlu araştırmacı Yüksek Lisans Öğrencisi Güleser ARICI SARIOĞLU'na bildirilmesine oybirliği ile karar verildi.

Ek:

- 1- Etik Kurul Başvurusu (5 Sayfa)
- 2- Düzeltme Dilekçe (1 Sayfa)
- 3- Bilgilendirilmiş Onam Formları (3 Sayfa)
- 4- Veri Toplama Araçları (3 Sayfa)

Prof. Dr. Erkal ARSLANOĞLU
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı

Doç. Dr. Songül ÇEK
Başkan Yardımcısı

Doç. Dr. Ahmet MOR
Kurul Üyesi

Doç. Dr. Aydın ÜNAL
Kurul Üyesi

Doç. Dr. Pınar KARAMAN
Kurul Üyesi

Doç. Dr. Bilge BAL ÖZKAPTAN
Kurul Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Figen ÇAM TOSUN
Kurul Üyesi

Toplantıya Katılamayanlar

Katılmadı

Doç. Dr. İbrahim DEMİRCİ
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSV5VJV46S Pin Kodu :03872

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5743&eD=BSV5VJV46S&eS=217674>

Adres: Kocucuk Mah. Üniversite Cad. 15 Temmuz Yerleşkesi Rektörlük Binası No:21B 57010 Merkez/SINOP
Telefon:(0 368) 271 57 68 Faks:(0 368) 271 57 70
e-Posta:inarek@sinop.edu.tr İnternet Adresi:www.inarek.sinop.edu.tr
Kep Adresi:sinopuniversitesi@hs01.kep.tr

Raportör: Mehmet ÇAY
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni
Tel No: 1207

2023/204 Sayılı İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Kararı – Sayfa 1 / 1

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Güleser ARICI SARIOĞLU

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Eti Lisesi Çorum, 2001

Lisans : Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi, 2005

Yüksek Lisans : Sinop Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü/Temel Eğitim
Anabilim Dalı/Sınıf Eğitimi, 2024

Mesleki Deneyim

İş Yeri : Soğukpınar İlkokulu, Batman, Milli Eğitim Bakanlığı, 2005-2011

İş Yeri : Demirci Köyü İlkokulu, Sinop, Milli Eğitim Bakanlığı, 2011-2012

İş Yeri : Osmaniye Köyü İlkokulu, Sinop, Milli Eğitim Bakanlığı, 2012-2013

İş Yeri : Fatih İlkokulu, Sinop, Milli Eğitim Bakanlığı, 2013- devam ediyor